

METAI IV.

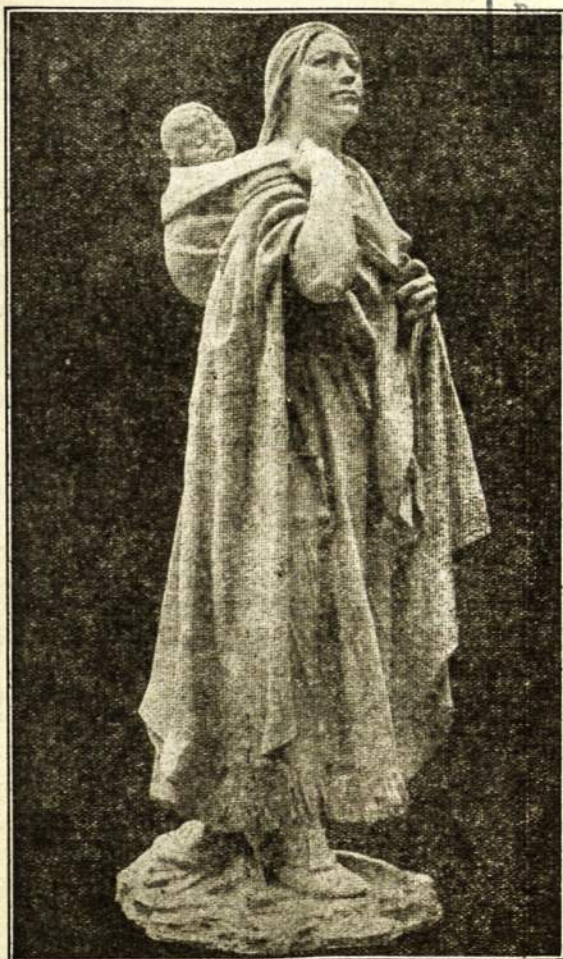
LAPKRIČIO-NOVEMBER

No. 11

MOTERŲ BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

LIETUVIŲ LITERATŲS
CENTRALINIS ARCHYVAS
N. Y., U. S. A.

Kudikį neša.

Kaina 15c.

**LMPS. CENTRO IŽDO APY-
SKAITA.**

Iplaukos Spalio mėnesįj, 1920, už įstojimo ir narines mokestis.

44 kp., Norwood, Mass.,	\$4.80
90 kp., Girardville, Pa.,	2.10
27 kp., Cambridge, Mass.,	4.30
21 kp., Pittsburgh, Pa.,	2.40
83 kp., New Britain, Conn.,	5.10
17 kp., Detroit, Mich.,	19.70
Pav., K. S. Pakausaitienė,	3.00
65 kp., Rumford, Me.,	4.05
49 kp., Brighton, Mass.,	4.95
50 kp., Gardner, Mass.,	3.30
70 kp., Racine, Wis.,	4.95
55 kp., Haverhill, Mass.,	4.35
47 kp., Waukegan, Ill.,	3.16
16 kp., Springfield, Ill.,	6.60
61 kp., Lowell, Mass.,	3.15
48 kp., Wilkes Barre, Pa.,	7.05
30 kp., Bridgewater, Mass.,	3.90
1 kp., Brooklyn, N. Y.,	11.60
83 kp., New Britain, Conn.,	0.90
91 kp., Maspeth, N. Y.,	4.00
67 kp., Kensington, Ill.,	6.45
89 kp., Millwaukee, Wis.,	1.50
37 kp., Gr. Rapids Mich.,	2.40
63 kp., Nanticoke, Pa.,	2.45
43 kp., Cicero, Ill.,	3.00
28 kp., Baltimore, Md.,	9.10
72 kp., Kenosha, Wis.,	2.20
Nauja kp., Wilsonville, Ill.,	1.50
36 kp., Minersville, Pa.,	9.15
27 kp., Cambridge, Mass.,	5.40
60 kp., N.S. Pittsburgh, Pa.,	2.70
76 kp., Camden, N. J.,	2.20
Hazleton, Pa.,	1.05
41 kp., Akron, Ohio,	2.65
9 kp., Chicago, Ill.,	10.95
34 kp., Fitchburg, Mass.,	2.95
77 kp., Frackville, Pa.,	5.25
8 kp., Lawrence, Mass.,	5.90
2 kp., Worcester, Mass.,	8.60

Viso	\$188.76
Buvo išde	1,577.38
Sykiu	-1,766.14

Išlaidos Spalio mėnesįj.

“Laisvei” už 30,000 lape- lių Lietuvos klausimu	\$138.50
Jų išsiuntinėjimas	10.35
Administratorės pagelbi- ninkės alga už rugs. mėn.	40.00
Antspauda ir rašalas ad- ministratorės pagelbi- ninkei	1.15
“Laisvei” už 200 nomi- nacijų blankų	4.00
Perduota “Moterų Balsui priklausanti pinigai	500.00
Viso	\$694.00
<i>Sutrauka.</i>	
Buvo išde	\$1,766.14
Išleista	694.00
Lieka išde	\$1,072.14
J. B. Šukienė, LMPS. Fin. Sekr.	

**LMPS. ISLEISTA LITERATU-
RA.**

Kudikių Prižiūra. Kaina 25c. egz. Labai naudinga knyga, ypatingai motinom, auginančiom kudikius, nes ten yra gana daug gerų patarimų, kaip kudikius auklėti.

Moteris ir Jos Ekonominis Padėjimas. Kaina 20c. Naudinga knygutė kiekvienam perskaityti.

Šeimyna Seniau, Dabar ir Ateityje. V. Kapsuko parašyta. Kaina 15c. Puiki knygelė. Kiekvienas ir kiekviena, darbininkas ir darbininkė privalo tą knygelę perskaityti.

Šeimyna Socialistinėj Darbininkų Valstybėj. Parašė Aleksandra Kolantai. Kaina 10c. Tai viena iš puikiausių knygelėlių LMPS. išleistų. Kiekvienas ir kiekviena privalo ją perskaityti.

PUIKŪS KOMPLETAI.

“Moterų Balso” kompletai 1916—1917 m. ir 1918 metų galima dar gauti “Mot. Balso” Administracijoj. Puikiuose aparatuose. Kaina tiktai \$2.50. “M. B.” kompletus 1919 metų taipgi galima užsisakyti ta pačia kaina.

Kiekviena LMPSA. kuopa privalo turėti nors po vieną egz. “Moterų Balso” visų kompletų savo archyve.

Naujos narės taipgi privalo nusipirkti visus kompletus, kur galės kaip ant delno matyti visą LMPSA. gyvavimo, veikimo ir vystymosi istoriją.

Kompletas tai istorinis dokumentas, kuriuo visada galima naudoti.

Siųskite savo giminėm į Lietuvą “Moterų Balso” kompletus kaipo dovana. Tai puikiausia ir naudingiausia dovana, o lėšuoja taip mažai.

“Moterų Balsas”, 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

“MOTERŲ BALSAS”.

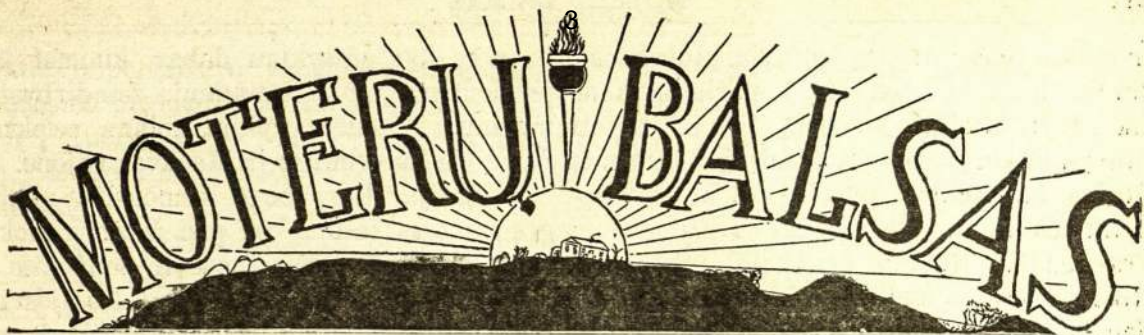
Mėnesinis darbo žmonių žurnalas, leidžiamas Lietuvos Moterų Progresyvio Susivienijimo. Metinė prenumerata lėšuoja \$2.00.

Pavienio numerio kaina 15c. “Moterų Balsas,” 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

**LMPS V RAJONO VALDY-
BOS ANTRAŠAI.**

Org. — E. Malakiutė, 3247 Cedar St., Philadelphia, Pa.
Protokolų raštininkė — V. Viturienė, 303 Wilkes Barre St., Easton, Pa.
Finansų raštininkė — L. Sirutienė, 1615 So. 2nd St., Philadelphia, Pa.

MOTERŲ BALSAI

PIRMAS LIETUVIŲ DARBININKŲ MĖNESINIS ŽURNALAS
Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas

The Women's Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor J. Benes. Manager J. Benes. Subscription: \$2.00 a year; 6 months \$1.00; single copy 15c. Address: Moterų Balsas, 455 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879. Transferred to Brooklyn, N. Y., July 28, 1920.

Metai IV

Lapkritis-November, 1920

No. 11

TRIMETINĖS SUKAKTUVĖS

Kuomet 7 d. lapkričio, pereinamųjų metų, Raudonoji Rusija šventė dviemėneses sukaktuves nuo įkurimo Sovietų Valdžios, jos piliečiai buvo persiėmę vilčia, jog sekanti metai bus poilsio ir socialistinės tvarkos kurimo metai. Spalių mėnesį buvo galutinai sumuštos Judeničiaus gaujos, kurios kėsinosi paimt Petrogradą. Pietuose buvo galutinai sumuštas Denikinas, o šiaurės Rusijoje buvo belikę tik likučiai anglo-amerikiečių kariumenės.

Bet ta viltis neišsipildė. Ir trečiasis savo gyvavimo metais Darbininkų Respublika negalėjo padėti į šalį kalavijo. Ir trečias metas praslinko po ženklų milžiniškos kovos. Savo geriausias spėkas, visas savo išgales Sovietų Respublika turėjo pavesti karui ir jo vedimui.

Dešimtis kartų Sovietų Rusija užreikšė savo norą taikintis ir ta taika, kurią ji padarė su Estonija, Lietuva ir Latvija, yra pirmutinė švari, dora, teisinga taika

žmonijos istorijoje. Bet didieji imperialistai bijosi taikos su Rusija; jie žino, kad taikos metu Rusija skaisčiai pražydės socialistinės tvėrybos darbais; jie žino, kad tuomet ji dar labiau vilios ir žavės visų šalių darbininkus. Jau pats faktas gyvavimo Sovietinės Respublikos šiurpu suktrato imperialistus visų šalių.

Jeigu pereinamais metais reikėjo įtempti visas spėkas, kad parklojus Kolčakus ir Denikinus, tai šiais metais kova su Pilsudskiais ir Vrangeliais ir rytų grobiku— Japonija buvo dar sunkesnė, didesnių aukų reikalavo ir reikalauja. Bet toje kovoje išaugo ir sustiprėjo Rusijos pažiba ir paguoda — Raudonoji Armija, atvadavusi Sibirą, Ukrainą, pietų Kaukazą ir Archangelsko srytį, sustiprino darbo žmonių valią ir padarė kietą, kaip plienas. Niekuomet imperialistai nešėlo taip, kaip šiais metais, bet užtai niekuomet Rusija nebuvo taip galinga, kaip šiais metais.

Drutėjimas revoliucinėse Rusijos ir ta didi simpatija dėl Rusijos, kuri vis labiau

ir labiau reiškiasi kitų šalių darbininkuose, verčia didžiųjų valstybių imperialistus ne tik rodyti Rusijai kumščią, bet ir vartoti taip vadinamą lapės diplomatiją. Jau pats faktas, kad tokie Lloyd George'ai privirsti tarties tai su Krasinu, tai su Kamenevu, yra ženklas Rusijos tvirtumo. Sovietinė Rusija šiaisiais metais turėjo be galo daug domos kreipti į diplomatines tarybas su savo priešais. Ji žinojo, kad jos priešai nėra nuoširdūs taikos šalininkai; ji žinojo, kad Anglijos politikieriai, viena ranka sveikindami Rusijos atstovus, kitoj rankoj laikė akmenį. Štai kodėl, vesdama tarybas ir derybas, Rusija nei valandėlės nepamiršdavo, kad jos vyriausias "triupas" yra Raudonoji Armija.

1920 metais, bent dalinai, tapo pralaužta blokados geležinis muras ir taika su Estonija buvo stambi "skylė" blokados sistemoj. Taigi, ir šiuo atvėju Rusija atsiekė pusėtino laimėjimo. Numarint Rusiją badu pasirodė esant negalimu dalyku. Gyvenimas parodė, kad jeigu Rusijai ir sunku gyvent be užsienio, tai užsieniui dar sunkiau gyventi be Rusijos gamtinių turtų. Rusija jau veda gana plačią prekybą su Skandinavijos šalimis ir Vokietija ir su nekuriomis Azijos šalimis.

Varu verčiama aukoti didžiausių išgalių karo fronte, Sovietų Rusija nei minutei nepaleido iš akies socializmo budavimo darbo. Tai šiais metais prigijo tie garsūs "subotniki", kuomet darbininkai ir darbininkės, savo liuosa valia, aukoja savo poilsio laiką Rusijos atstatymui. Artimesnės pažinties ryšiai užsimezgė tarpe miesto ir sodžiaus. Darbo našumas padidėjo dirbtuvėse ir kasyklose. Tapo atvaduota žibalu turtinga Kaukazo sritis. Transportacija gelžkeliais žymiai pagerėjo. Padidėjo mokyklų skaičius, įsikūrė daugybė muzėjų, pristeigta naujų liaudies universitetų. Skaičius žemdirbių komunų smarkiai auga

ir auga dar smarkiau dabar, kuomet jau pradėdama gauti iš užsienio žemdirbystės mašinų. Pradėta vykinti plana selektrifikacijos Peterburgo ir Maskvos rajone.

Rusija, kuri buvo bemokslų šalis, greitai virs šalim, kur visi žmonės mokės skaityti-rašyti. Miestuose ir sodžiuose įvesta verstinas mokinimasis. Rusijos inteligentija vis labiau ir labiau taikosi prie naujų aplinkybių.

Taigi, ir karui siaučiant, be galo daug padaryta darbo kultūros lauke. Bet pamislykite tik, kaip galingai pradės alsuoti Rusijos krutinė, kuomet jos nebekankins blokado ir karo retėžiai!

Rusija yra šalis komunistinio judėjimo; Maskva yra širdis III Internacionalo. Šią vasarą įvykęs Komunistinio Internacionalo suvažiavimas buvo nepalyginamai didesnis, negu pirmasai suvažiavimas. Jeigu dar pereitais metais šį-tą reišė socialpatriotų "Internacionalas", tai šiandien ir jo šalininkai pripažįsta, kad jisai žlugo, žlugo galutinai. Prie Kom. Int. prisidėjo visa tai, kas yra gyva, prakilnu viso pasaulio darbininkų judėjime.

Be galo svarbus reiškinys darbininkų judėjime — tai Azijos šalių nubudimas. Baku mieste įvykęs Rytų šalių revoliucionierių suvažiavimas išjudino kuone visą Aziją. O kadangi ligšiol Azijoje vienval šeimininkavo Europos imperialistai, tai jie nebsitveria piktumu prieš Rusiją. Jie žino, kad Rusija atsisakė nuo politikos pavergimo svetimųjų tautų ir yra vienintėlis tikrasai draugas visų pavergtųjų tautų.

Ir šita Rusijos misija, jos rolė mažųjų tautų užtarėjo tolydžio vis labiau aiškės. Imperialistai nebaigia savo kruvinų pjo-vynių. Anglija riejasi su Francija, Japonija su Amerika. Vidurinėj Europoj ragai auga naujam lupikui — Lenkijai. Pjovynės, rietynės, nuožmi konkurencija sėja naujų karų sėklą. Su mažųjų tautų tei-

sėmis imperialistai visiškai nesiskaito. Mažosios pavergtosios tautos pradeda žiūrėti į Rusiją, kaip į savo vienintėlį draugą. Bolševizmo intaka visoj Azijoje smarkiai auga.

7 d. lapkričio Rusijos proletarijai ir valstiečiai švęs trimetines sukaktuves jų pačių sudarytos valstybės. Sykiu su jais minės tas sukaktuves visų šalių susipratę darbininkai ir darbininkės. Jie gali didžiulis savo kova ir savo laimėjimais. Pasaulio istorija nėra mačiusi tokio grandiozo susikirtimo. Bet ta kova anaipso dar nepabaigta.

Nors ir padaryta šiokia-tokia taika su Lenkija, bet pietuose dar grėsia pavojus iš Vrangelio pusės. Tolimuose rytuose dar žviegia japonų imperialistai. Nei Paryžiuje nei Londone dar nemislija apie tikrąją taiką. Francija organizuoja Baltijos valstybes dėl naujo puolimo ant Rusijos.

Ta pati Francija padarė juodašimtišką sutartį su Vengrija. Ir vėl bandoma sukalti retėžius nuo Juodmarės iki Finlandijos ir vėl bandoma užsiundinti mažųjų tautų reakcionierius ant Rusijos. Iš imperialistų dar visko galima laukti. Rusijos juodašimčių — buvusių caro tarnų, aficerių, liberalų, fabrikantų — kupina visuose Europos sostapilčiuose. Ir visi jie, kaip tie laukiniai žvėrys, tykoja revoliucinėse Rusijos prazuties.

Švęsdami trimetines sukaktuves darbininkų ir valstiečių respublikos gyvavimo Rusijos darbininkai ir valstiečiai, be baimės ir pagiežos gali atkartoti L. Trockio žodžius:

“Mes norime taikos, bet jei reikės, mes mokėsime ir kariauti.”

Dėdelė.

RUSIJOS MOTERYS RAUDONOJOJ ARMIOJ

Rusijos moterys-kaimietės, darbininkų klasės ir buržuazijos, sulošė svarbią rolę revoliuciniuose judėjimuose, kurie perbėgo per Rusiją. Amfiteatrov, Rusų rašėjas, žiūrėdamas linkui pasiliuosavimo darbininkų klases Rusijoje, pripažįsta Rusijos moterų pasiryžimo svarbą, išreikšdamas sekančiais žodžiais: “Moterys išmokino Rusijos žmones skaityti ir rašyti. Jos įsteigė naujus mokymo būdus, kuriais apšvietė proletariatą. Dėl to darbo jos panešė visus sunkumus.” Faktiškai, Rusijos moterys turi teisę gauti didelę dalį garbės už paliuosavimą darbininkų klases. Jų rūpestis, pasiryžimas ir pasišventimas, įtemptas iki pat fanatizmui, pagelbėjo joms panešti ramiai ir kantriai visas tas kankynes, kurios buvo pasekmė nelegalio veikimo — vienatinio galimo budo agitacijos ir propagandos varymui caristiškoj Rusijoje.

Per daugelį metų moteris revoliucionierė pasislėpus stovėjo ant sargybos prie labai pavojingo darbo. Jinai suorganizavo slaptas spaustuves, dirbo bombas, planavo nužudymą kokio valdono (kovos budas, kurį išdirbo tam tikros aplinkybės Rusijoje), skleidė propagandą kariumenėj, kovojo ant barikadų — visur, visuose pavojinguose darbuose, mes sutinkame Rusijos moterį revoliucionierę, kurios pasišventimas ir revoliucinė energija buvo pavyzdys kitiems.

Energiškas moterų revoliucinis veikimas tęsėsi ir carų prašalinus. Ant nelaimės, buržuazinė demokratija tą veikimą panaudojo niekingam tikslui. Taip vadinami “Mirties Batalionai”, kurie susidėjo iš moterų, įkvėptų buržuazinės demokratijos, buvo naudojami kovai prieš proletariato revoliuciją. Ir šitoj kovoje prieš revo-

liucinę darbininkų klasę garsus "Mirties Batalionas", gindamas buržuazinę demokratiją, buvo beveik visas sunaikintas.

Pasekėjos buržuazijos moterų, buržuaziniu-demokratišku laikotarpiu, buvo proletariato moterys, kurių pasiryžimas ginti revoliuciją uždegė revoliucijos kibirkštį tarpe proletariato, nes tai moterų streikas audinyčiose Vyborg pusėj Petrogrado, kuris pastumėjo bolševikų sukilimą spalio mėnesį, 1917 m. Tos moterys, apleisdamos savo vietas audinyčiose, kaipo čielas kunas, išėjusios į vidurį miesto masėmis, davė signalą pradėti proletarinę revoliuciją Petrograde.

Užtenka pažymėti tik šiuos nuotikius, kad nušviesti, kodel Rusijos proletarės moterys randasi Raudonojoje Armijoje. Bet čia nėra atskirų moterų batalionų. Moterys liuosnorės (per generalę mobilizaciją jų prisirinko didelis skaičius), yra prijungtos prie įvairių skyrių ir siunčiamos į frontą. Šale draugų vyrų, moterys kareivės proletariato armijoje kovoja. Kovoja jos su tokiu pat drąsumu ir heroizmu, kaip ir vyrai. Ir visa tai daroma ramiai, nuosaikiai. Niekas Rusijoje nemato reikalo specialiai minėti tvirtą dvasią ir drąsą moterų, arba girti jas: viskas tas skaitoma paprasta.

Moterys kareivės daugiausia aktyvės pagalbinuose skyriuose. Tukstančiai moterų randasi sanitariškam skyriui. Jas pirma gerai išlavina ir paskui siunčia į frontą, fronto ligonbučius ir į vidurinius ligonbučius. Šitie moterų sanitariniai skyriai pildo savo pereinamą frontą su stebėtina drąsa. Jos nelaukia kol frontą perkels pirmyn — dar būnant po pat ugnim, jos iš pat pirmų eilių išneša sužeistuosius ir tokiu būdu daug savo ginkluotų draugų gyvasčių jos išgelbsti.

Moterys kareivės naudojamos pagalbinuose skyriuose užpakalyje mušio linijos

— sankrovose, transporto skyriuose, kaip kurjerai (pasiuntinės), armijos ofisuose ir paštoj — visur rasime moteris, visur jos aukoja savo spėką ir darbą apgyuime Tarybų Valdžios. Moterys nesigaili pasišventimo ir pasiryžimo ir noriai pasiduoda po aštriausia karės disciplina, nes jos žino, kad jų patarnavimas duoda didelę paramą apgynimo sistemai proletariato valstybės.

Taip-pat ir kitose įstaigose, kaip tai mokslo, išimtinai beveik vien tik moterys tarnauja. Raudosios Armijos kariūmenė turi savo knygynus, skaitymo kambarius ir tt. Apart to, kareiviai vaišinami prakalbomis, susirinkimais ir debatais dėl prasilavinimo ir susipažinimo su socializmu. Visas šitas suteikia moteriai plačią dirvą veikimui. Kiek pasiryžimas tų moterų nuveikė, parodo puiki disciplina ir tinkamumas vyrų, susispietusių Raudonojoje Armijoje. Pirmiausiai kareiviai mokinami savęs pagerbimo ir ką reiškia garbė, kurią jie atsiekia apginant revoliuciją ir socializmą; nepamirštama parodyti ir pereinamą, kurią šita garbė uždeda ant jų.

Moterims, gyvenančioms didmiesčiuose, kaip Petrogradas, Odessa, Samara, ir kituose, buvo proga apginti šiuos miestus. Jas sumobilizavo į pagalbinus skyrius ir buvo jų pereinama, kuomet vyrai apleido frontą, užimti jų vietas dirbtuvėse, ofisuose ir kitur. Daug moterų liuosnoriai išsirašė į kariūmenę, buvo apginkluotos, išlavintos ir šale savo draugų vyrų laukė prisitariant Baltosios Gvardijos. Jos buvo prisirengusios apginti savo proletarų namus iki paskutiniam lašui kraujo.

Sulyg jų gabumo moterys lavinamos militarėje tarnystėje. Faktiškai, militarėje tarnystėje yra taip verstina organizuotoms moterims, kaip ir vyrams. Syki ar du savaitę apginkluoti pulkai, susidedanti iš vyrų ir moterų, matomi maršuojant linkui distriktų lavinimo stočių, kur juos išmoki-

nama paprastą militarę žinystę. Darbininkų organizacija vadinama "Voevobuch" turi daug šimtų narių proletarių moterų. Gegužės 1 dieną, kuomet liuosnorių batalionai parodavo, galima buvo pastebėti jų eilėse puikiai išlavintų moterų kareivių. Moterys, narės "Voevobuch", dirba sargybos darbą mieste, ir moteris kareivė yra paprastu dalyku tų miestų gyventojams. Moterys taipgi mokinamos oficialiais proletariato oficerių lavinimosi mokyklose. Tai buvo rudenį, 1919 m., kuomet pirmoji moteris oficerė išėjo frontan — tai viena moteris iš eilės jaunų darbininkų moterų, kurios sudaro didelį skaičių liuosnorių.

Rusijos moteris atlieka savo užduotį su entuziazmu, pasišventimu ir puikiu pasiryžimu. Alkis, nedateklis ir šaltis pamirštama. Šeimyniški dalykai nustumti į šalį, kuomet grėsia pavojus proletarų valstybei. Jos nesutinka atiduoti vaisius savo heroiškos kovos su pirmesniu slėgėju, jų pasiliuosavimą iš kapitalistiško jungo, jų pilną ekonomišką ir proletarišką teisių lygbę, be smarkaus mušio. Vien tik mintis apie sugryžimą senos vergijos moterim darbininkėm, apie naštą uždėtą ant moterų, tyronų valstybėj, pasirodo nepakenčiama joms. Del to jos su tokiu entuzijazmu ko-

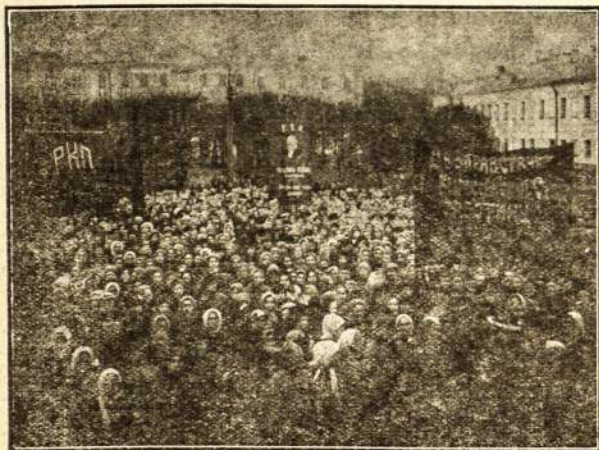
voja proletariato valstybės fronte, del to jos noriai neša visą sunkumą ir vargą pagelbiniuose ir militariuose skyriuose. Ne už gynimą kapitalizmo, kaip yra daroma Vakarų Europos valstybėse jos kovoja, bet už pasilaikymą proletariato revoliucijos vaisiaus.

O Austrijos proletariato moterys? Ar jos supranta, kad kulkos, kurias amunicijos dirbtuvėse jos liuduoja, draskys drąsių, pasiaukavusių proletariato moterų kareivių kūnus? Ar jos supranta, kad heroiškos Rusijos moterys darbininkės noriai aukoja savo gyvastis, budamos kulų ir mašininų kanuolių ugnį del to, kad ir kitų šalių proletariato moterys būtų taipgi liuosos? Sunaikinimas Rusijos proletariato valstybės militare spėka bus ne tik panaikinimas iki šiol pasiektos Rusijos moterų laisvės, bet padarys negalimu pasiliuosavimą kitų šalių proletarių moterų per daug metų ateityj. Austrijos moterų darbininkų kova prieš išsiuntimą amunicijos, kurią skiriama karei su Proletrine Rusija, yra sykiu kova už jų pačių pasiliuosavimą iš po kapitalizmo jungo.

"Die Rote Fahne, Vienna."

(Iš "Soviet Russia")

Vertė Diana.

KONGRESAS RUSIJOS MOTERŲ DARBININKIŲ.

Paveikslėlis parodo Visos Rusijos moterų darbininkų kongresą, įvykusį Maskvoje, 1919 metais.

Po dešinei matyti delegačių nešamas užrašas: "Tegyvuoją Visos Rusijos Moterų Darbininkų Suvažiavimas."

PROSTITUCIJA FRANCIOJ

“The Workers’ Dreadnought”, pasiremdamas pranešimu, tilpusiu vokiečių žurnale “Die Neue Generation”, rašo apie tai, kaip baisiai išsiplatinusi prostitucija Francijoje.

Kasdieną apie 25,000 kareivių pereina per miestą Lille (šiaurės Francijoje). Didžiuma tų kareivių — tai paleistieji keliom savaitėm pasivažinėti iš okupacinės francuzų armijos Reino apygardoje. Išsiplatinimas lytiškų ligų Lille mieste stačiai nesvietiškas. “Nekalbėkite apie prostitutės”, — šaukia ‘Die Neue Generation’, — “Jas negalima vadinti prostitutėmis. Jos yra savo rušies kankinės. Tai tiesa, niekas varu neverčia jų užsiimti tuo darbu. Jos pačios ateina... Joms tėra tik du pasirinkimai — parsiduoti ar mirti badu. *Paleistuvė gauna šmotelį duonos ir vieną franką*”.

Išitėmykite gerai — šmotelį duonos ir vieną franką. Frankas amerikoniškais pinigais šiandien vertas tik kelių centų.

TARPTAUTINĖ KOMUNISČIŲ KONFERENCIJA

Trumpai buvau suminėjęs “Moterų Balse” apie tai, jog paskutinėse dienose liepos mėnesio Maskvoje įvyko tarptautinė moterų komunistų konferencija. Šiek tiek platesnių žinių apie tą konferenciją randame Maskvos laikraščiuose “Pravda” ir “Izviestija”.

Konferencija įvyko Didžiajam Teatre, dalyvaujant atstovėms organizuotų Maskvos darbininkių. Konferencijon pribuvo atstovės iš šitų šalių: Anglijos, Francijos, Germanijos, Švedijos, Norvegijos, Austrijos, Danijos, Meksikos, Indijos, Korejos. Daugiausia atstovių, žinoma, buvo iš pačios Rusijos.

Konferenciją atidarė d. Bucharinas, nacionalas. Upas didžiai pakilęs.

Bucharinas sveikina suvažiavimą varde Pild. Kom. Komunistų Internacionalo. Jisai nurodo, kaip tvarkiai, kaip puikiai auga komunistinis judėjimas tarptautinė plotmėj. Antrame suvažiavime Kom. Int. dalyvavo visų šalių atstovai. Tik viena Portugalija neprisiuntė savo atstovų. Bucharinas nurodo, kokią svarbią rolę lošia komunistiniam judėjime moterų darbininkės. Jos visur eina pirmose judėjimo eilėse. Dabar susitveria tarptautinė moterų komunistų sandara ir dabar bus galima veikti tvarkingiau, pleningiau.

Prezidiumas išrinktas iš šių draugų: Newbold (Anglija), R. Volkštejn (Vokietija), Inessa ir Armand (Rusija), K. Dalstroem (Švedija). Prezidiumo garbės nariais išrinkta Leninas, Kollontaj, Klara Zetkina, Krupskaja ir Balabanova.

Drg. Lessa įnešus, konferencija pasiuntė pasveikinimo telegramas Zetkinai ir Kollontaj.

Darbininkių grupė įneša atsistojimu pagerbti atmintį Rožės Luksemburg ir kitų komunistų, žuvusių už darbininkų reikalus.

Varde prezidiumo suvažiavimo II Internacionalo konferenciją sveikina d. Levy (vokietys). Jisai kalba apie tai, kokių gilių permainų įvyko Vokietijos moterų darbininkių psichologijoje. Karas išbudino moteris. Jos neteko artimiausių joms žmonių — kas žuvo kare, kas mirė dėl vargo ir skurdo. Moterų paprato dirbti pačius sunkiausius darbus. Yra moterų, kurios dirba angliakasyklose. Drg. Levy nurodo, kad suvažiavimo delegatai, sugrįžę Vokietijon, papasakos vokietėms moterims apie rusų darbininkų kovą. Jie papasakos apie tai, kaip jos, su šaudykle rankoje, dalyvavo parodoj Raudonojoj Aikš-

tėj, pasirengusios gyvastį atiduoti už revoliucijos reikalą.

Seka visa eilė pasveikinimų suvažiavimui. Tarp kitko, yra pasveikinimas ir nuo Persijos moterų.

Ilgą prakalbą pasakė d. Goldštein. Ji pažymi, kad milijonai Vokietijos darbininkių didžiausia atydžia seka darbą Maskvos suvažiavimo.

Viename iš sekančių posėdžių konferencija priėmė tekstą atsišaukimo į viso pasaulio moteris darbininkes (Gaila, kad neradau Maskvos dienraščiuose to atsišaukimo) ir visą eilę nuosprendžių.

Centralis Kom. Rusijos Komunistų Partijos pradėjo leisti žurnalą "Komunistė". Jau pasirodė pirmuoju du numeriu. Turinys labai įdomus ir gausus. Yra puikių apžvalgų apie komunistinį moterų judėjimą Anglijoje, Francijoje, Vokietijoje, Italijoje ir kitose šalyse.

Draugė Sylvia Pankhurst, viena iš vadovų Britanijos komunistų, praneša, jog Britanijoje jau organizuojama "komunistinės subatos".

Subatomis, po pietų, komunistai paukoja savo labai komunistinės agitacijos reikalams: platina literatūrą, vaikščioja iš namų į namus, skleisdami agitaciją gyvu žodžiu ir taip toliau.

Vokietijos komunistų vadovė Klara Zetkina nuvyko Maskvon. Ten ją puikiai pasitiko darbininkės ir darbininkai. Varde Maskvos Sovietų žilagalvę komunistę sveikino Kamenevas, kuris pažymėjo jos didelius nuopelnus tarptautiniam darbininkų judėjime. Dabar Vokietijoje Klara Zetkina atstovauja tas pačias idėjas, už kurias galvą paguldė Karolius Liebknechtas ir Rožė Luksemburg.

Zetkina vėliaus dalyvavo posėdyje Centralio Komiteto Rusijos Komunistų Parti-

jos. Ji supažindino draugus su plėtojimos revoliucinio judėjimo Vokietijoje.

Rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais visoje Rusijoje buvo rengiama taip vadinamos "valstiečių savaitės". Tai miestų darbininkai ir darbininkės ėjo padėti sodiečiams valyti laukus, taisyti ukio padargus ir šiaip jau teikti jiems visokiariopą pagelbą.

Rusijos komunistės-miestietės, pasinaudamos ta proga, miniomis vyko į sodžius, kad suėjus artimiausiam pažintin su sodietėmis. Daugelyje vietų buvo surengta lekcijos apie higieną, apie vaikų auklėjimą, apie moterų darbą politinėje ir ekonominėje kovoje ir taip toliau.

"Valstiečių savaitė" davus puikiausių išdavų.

Dėdelė.

AGITACIJOS IR LIETUVOS DARBININKŲ GELBĖJIMO FONDO REIKALĖ

Draugai Darbininkai ir Darbininkės!

Nuo to laiko, kaip Lietuvos ponai paėmė valstybės vairą į savo rankas, kaip įgijo galę, — tuojaus pradėjo užpuldinti ant susipratusių darbininkų ir visokiais budais juos persekioti. Ir tas persekiojimas laipsniškai darėsi vis žiauresniu. Bet augščiausį užpuolimo ir persekiojimo laipsnį pasiekė tada, kada Lietuvos buržujų valdžia pamatė, kad Tarybų Rusijos armija sulaužė lenkų—bajorų—frontą ir be sustojimo jų (lenkų) kariumenę vijo vis tolyn ir tolyn. Tada Lietuvos buržujų valdžia buk tai pritardama Tarybų Rusijai (bet iš teisybės tai baimės) įsakė savo taikos delegacijai Maskvoje kuogreičiausiai padaryti su Tarybų Rusija taiką. Ir ištikro taika tuojaus buvo padaryta. Bet su tuo jų baimė neužsibaigė. Rusijos raudonoji armija, vydama lenkus artyn Varšavos, artinosi prie Lietuvos rubežių ir galų gale raudonoji armija išvijo lenkus iš užimtos Lietuvos dalies ir užėmė ją. Tuomet nusigandusi ir didžiausiai susirupi-

nusi Lietuvos buržujų valdžia ėmė įvairiausiai budais slopinti darbininkų judėjimą. Dar labiau sugniaužė juos į savo militaristinį kumštį, kad tik jie nesukiltų prieš savo didžiuosius priešus. Tuojaus visoje Lietuvoje buvo įvesta karės stovis, darbininkų laikraščiai uždaryti, organizacijos užgniaužtos, šimtai darbininkų sukimšta į kalėjimus ir daugelis sušaudyta. Reiškia, dabartinė Lietuvos ponų valdžia su darbininkais elgiasi daug žiauriau, negu Rusijoje buvusis caras.

Lietuvos krikščioniškoji valdžia mobilizuoja Lietuvos darbo žmones, kad jie ją apsaugotų nuo grėšiančios darbininkų revoliucijos. Kad tą darbą pasekmingiau varius, ji atsišaukė į Amerikos lietuvius darbininkus, kad jie duotų kuodaugiausiai pinigų, kad tik būtų galima Lietuvos susipratusius darbininkus dar daugiau persekioti, žudyti ir tuomi savo gyvavimo dienas ilgiau pratęsti. Amerikos susipratę darbininkai aukoja savo sunkiai uždirbtus centus tam bjauriam tikslui ir tuomi prisideda prie žudymo savo nekaltų brolių Lietuvoje.

Draugai Darbininkai ir Darbininkės! Matydami tokį sunkų padėjimą Lietuvos susipratusių darbininkų, kurie kovoja ne tik už Lietuvos, bet ir už viso pasaulio darbininkų reikalus, ar galime be jokio protesto tai praleisti? Ar galime žiūrėti į tas Lietuvos darbininkų žaizdas ir nesistengti jas gydyti? Ne, negalime! Mes turime jiems visokiais galimais budais pagelbėti. Daugelis iš mūsų jau esame aukoję tam tikslui per škotijos draugus, o daugelis pasižadėjo aukoti. Bet kad darbas būtų pasekmingesnis, tai draugai reikalauja, kad tam tikslui būtų sutvertas fondas čia, Amerikoje. Jau nekurie draugai turi surinkę aukų ir tik reikalauja, kad kuogreičiausiai toks fondas būtų sutvertas. Todėl C. Brooklyno draugai, pasitarę, sutvėrė tam tikslui fondą, kurį užvardino *Agitacijos ir Lietuvos Darbininkų Gelbėjimo Fondas*. Pradžią jau padaryta. Todėl prie darbo! Aukokime patys ir kitus raginkime. Rengkime tam tikslui įvairius parengimus — balius, koncertus, teatrus, ir pasilinksminimo vakarus. Kurie priklausote prie pašelpinių drau-

gijų ir klubų, susirinkimuose duokite įnešimus, kad pagal išgalę iš savo izdo paaukotų. Išnaudokime visus galimus budus, kad kuodaugiau aukų surinkti ir tuomi pagelbėti Lietuvos kovojantiems darbininkams.

Lietuvos ponų valdžia panaudoja visas įmones, kad tik darbininkų judėjimą nuslopinti. Mes dėkime visas pastangas, kad Lietuvos darbininkai juos apgalėtų. Tam reikalinga vesti agitaciją, skleisti tarpe darbo žmonių klesinis susipratimas. O kad tas darbas būtų galima pasekmingai varyti, tai reikalinga pinigų.

Todėl visi prie darbo, mūsų tikslas bus atsiektas!

Pirmininkas, V. Skodis,

Kasierius, P. Repečka,

Sekretorius, V. J. Zabulionis.

Kasos globėjai: J. Kaulinis,

Ig. Degutis,

M. Liepa.

P. S. Money Orderį išpirkit ant kasieriaus vardo (P. Repečka) ir pasiųskit sekretoriui:
V. J. Zabulionis,
79 Hudson Ave., Brooklyn, N. Y.

KLAIDOS ATITAIŠYMAS.

“Moterų Balso” num. 10, š. m., įvyko nemažoni klaida.

Redakcijos prierašas prie straipsnio “Kasdieniniai Reikalai” įdėtas ne ten, kur reikia.

Tas prierašas turėjo prasidėti tuoj po antgalviu Kropotkino veikalo “Chlieb i Volia”, nes tikslai ta knyga ten buvo kritikuojama, o ne abi autorius paminėtos knygos.

Prieraše pasakyta: “Viršminėtos knygos,” o turi būti: “Viršminėta knyga”. toliau pasakyta: “nes tos knygos aiškina anarchizmo idėją”, o turėjo būti: “nes ta knyga aiškina anarchizmo idėją.”

Autoriaus paminėtas Bogdanovo veikalas “Vvedeniye v Političeskiju Ekonomiju”, yra labai gera knyga, bet ji, rodos, nėra dar į lietuvių kalbą išversta, todėl lietuviams moterims labai sunku būtų ją naudotis.— Red.

DARBO SIMPATIJOS

Viena iš svarbiausių priežasčių, kodėl dirbtuvės vergas taip žymiai laipsniškai nyksta savo sveikatoje, yra pastarųjų nešvarumas. Pastovėjęs tokioje lindyneje 10 ar daugiau valandų, kurioje ankštumo delei bile minutą galėjo atsitikti nelaimė, darbininkas tiesiai nežengia namon, bet svyruoja, it žąsukas.

Dirbtuvę labai lengvai galima padaryti malonesne, sanitariškesne ir, negali būti abejonės, tas yra naudinga ir praktiška abiems pusėms: ir darbdaviui ir darbininkui. Darbdavys tuomet turi maždaug pastovesnius darbininkus, kas, suprantama, iššaukia laipsniškai didėjantį produktyviškumą ir geriau atliktą darbą. Darbininkas, kame langai šviesūs, oro pakaktinai, neankšta, po kojomis nesimato sąslavyno, visuomet ir visur jaučiasi geriau; jo upas pakilęs; jisai dirba ir netingi dirbti; galva blaivi; jam visai ne yra blogos sąlygos, jeigu darbo valandos taptų trumpesnės. Tokiose maž-daug aplinkybėse ir gema iniciatyva pas darbininką dėl šio ar kito menkniekio, bet kurį inžinierius geriau sugebi apvertinti, pasinaudoti savo karjerai ir kapitalo interesams. Ir jeigu šiandien devynios dešimtys devyni nuošimčiai darbaviečių dvokia ir esti panašios kiaulininkams, tai taip yra vien todėl, kad jas bestatant, darbininkas nebuvo mintyje. Namo statytojai iki centimetrui išrokavo, kiek kokių mašinų stovės, kur laikrodīs kortelėms registruoti, kur bosu staliukas. Jie visiškai buvo užmiršę, kad ties toms mašinoms linguos dejuojanti žmogučiai: vyrai, seni, jauni, sveiki, ligoniai; moterys, suaugę, vedę, nevedę, neščios, jaunutės — visokios. Gal kam netyčia ir buvo tokia mintis užėjus, bet tas taip lengva argumentais sumušti... o jų ten gatvėmis slankioja, kaip amaras; 10, 30, 100, 1000. Dalykas

tik tame, kad daugiau mašinų sukišti, o tie žmogučiai, tai sutilps...

Taip. Šiandieninė industrija stato dirbtuves visai ne tam, kad suteikus progą darbininkui sveikose, nepavojingose aplinkybėse sau duoną užsidirbti, bet tik dėl to, kad sukimšus daugiau mašinerijos, nešančios pelną; o kas tas mašinas "runys", tai nesvarbu; žmogutis, tai žmogutis, o jeigu kaip, inžinierius apsieis ir be jo. Ir tas mūsų dienoje vykdoma.

Šviežiai įėjusiam į dirbtuvę net bloga pasidaro. Palikim jau sanitariškumą šalyje. Paimkim štai ką: Pripratusiam girdėti čiarškėjimą ratų-ratelių atrodo, lyg geriau ir būti negali. Bet gali būti geriau ir yra. Čiarškėjimas tai yra vien apsileidimas savininkų. Europoje yra viena visais atžvilgiais simpatiška dirbtuvė. Ji išdirba amuniciją. Joje pažymėtina štai kas: Kanuolės iki 6,000 pudų, ašys didžiausių laivų nukeliamos vien spaudimu svarumo, kurį judina vandens spaudimas rynose. Dėl suplojimo tos kolasalės metalo masės nedaužo kujais, kad visa žemė dreba dešimties mylių atstume, bet darbininkas atsuka kraną, tekantis vanduo ištraukia nuolat didėjantį spaudimą... tylu, ramu. Ir darbo kokybė kur kas geresnė.

Pečius, kurio viduryje karštis siekia iki tukstančio laipsnių, mažai jaučiamas už 20 žingsnių.

Mašinos, pjaujančios plieną, neišduoda jokie užimo, nežiurint, kad plieno plotis siekia septynių sieksnių. Mašina ant tiek tobulai sustatyta, kad niekas nekliba, todėl ir nečiarška. Nekliba, nečiarška, reiškia, nesidaužo, nedyla. Išvedimas padaryti lengva, ir ekonomijos naudai, nes tokia mašinerija, be abejonės, laikys dvigubai daugiau, negu toji, kuri dainuoja it šimto metų arpa. Juk ir čia yra skirtumas stovėti šale tokių dviejų mašinų darbininkui, ar ne? Ot čia ir prieiname prie opaus

musų nesusipratimams klausimo; jįsai pirmiau buvo priežasčia, jeigu ir nevisiška, tai bent dalina, del ko minia juodrankių sluogsnių nebuvo ganėtinai nuoširdi bei prielanki socialistams netolimoje praeityje šioje šalyje. Tuomet klausytojas kalbėtojus gal nekartą vienas sau manydavo: "parlamentas, išrinktas administracijos narys ir tt. ir tt. tai vis, žinoma, geri dalykai, nėra kam prieštarauti. Bet kaip bus, kad man rytoj, poryt, savaite, mėnesį, metus ir daugiau dar reikės kankintis toje dirbtuvėje, kurioje net žiurkės neilgai gyvena? Kas su tuo punktu? Suvargusį darbininką tame punkte nenuramindavo, ir jįsai kiutydavo sau namon nevisiškai linksmas. Dalykai keitėsi. Užėjo karė. Apsidairėm, supratom ir šiandien musų pozicija aiški, kitokia, negu metai, kiti anksčiau. Tik gaila, kad burna uždaryta...

Vis viena obalsis — kame darai pragyvenimą, tenai kovok — turi daug teisybės...

Visokis nesveikas ir šlykštus darbas turi išnykti. Ir jįsai išnyks tuomet, kada kiekvienas dirbantis bus narys vieno ir to pačio kuno, kada jįsai žinos, kad tas, ką jįsai gamina, yra jo, jų, mūsų visų naudai, bet ne kam kitam už pinigą.

Dirbti tokiose sąlygose, kaip kad šiandiena gali dirbti tik vergas; laisvas žmogus iššauks naujas gyvenimo aplinkybes, gims darbas naujose sąlygose, patraukiančiose, simpatiškosiose.

Tokia pat permaina įvyks ir naminės ruošos srityje, kurią dabar atlieka moteris, ta kankinė už visą žmoniją.

Visuomenė, gimusi Revoliucijos laiku, sugebės panaikinti ir paskutinę formą vergijos — virtuvės vergę, vieną iš skurdžiausių, sunkiausių, nes jįsai bene bus seniausia.

Delko tulos moterys, beveik visą savo gyvenimą praleidusios virtuvėje, tokios

keistos?

Pirmų-pirmiausiai štai grynai ganėtinis apsireiškimas, kurio delei moteris virtuvėje nyksta, kad ir nevisuomet kunu, tai be išėmimų dvasioje!

Viena iš baisiausių aplinkybių kalėjimo yra ta, kad negalima liktis vienam, kada bendrabučiai nepageidaujami, ir kad negalima išgirsti žmogaus balsą, besikankinant vienam. Turi vienas kitą pa-keisti.

Taip lygiai ir virtuvės vergės amatas neturi savo monotoniškumu užmušti joje visokią iniciatyvą gyvenime, neturi iš jos išauklėti žmogystą ant "sprendžinų"!

"Tai ką", pasakys devyzo, "kaip buvo, taip ir bus garbintojai" — tai reiškia užrakinti virtuvę ir lai eina sau moteris. Kur? Bet paliusuoti moterį iš namų vergijos, tai nereiškia, kad jai atidaryti duris į visas įstaigas, mokyklas. Ne tame dalykas! Bet ją reikia paliuosuoti nuo daugelio visiškai bereikalingų darbų, be kurių, jeigu tik ištikrųjų norėsime suprasti, mes lengvai galime apsieiti. Jai reikia, kaip ir kiekvienam žmogui, daugiau įvairumo darbe. Jai reikia daugiau liuso laiko, kad jįsai turėtų progą dalyvauti viešojo gyvenimo rėdyje, kad aiškiau permačius dalykų stovį, galėtų geriau auklėti kudykį. Šiuomi klausimu, grynai savo klausimu, turi rupintis tik sau lygios moterys; Įsimaišusi viena, kita buržuazijos šulas tankiausiai tik trukdys darbą, kenks.

Socialistui buržuazas stato klausimą: "Kaip jūs sutvarkysit naminę ruošą?"

"O, labai lengvai. Mano moteris ap-ruošia viską, padarys tai ir visokia ponia". (Socializmo bei komunizmo laikuose viskas bus daroma bendrai del visų, ne pavieniai, kaip dabar, todėl tik-ras socialistas taip negali sakyti. — Red.)

Buržuazas, sugryžęs namon, sako savo moteriai: "Ar ne tiesa, dušyte, kad bus

puiku socializmo laikuose? Visi viską del savęs atliks. Darysi ir tu taip, ar ne?"

"Žinoma, drauguti", atsako dušytė, gerai žinodama, kad tas dar negreit bus. (Buržujai visai netiki, kad socializmas kada nors įvyks, todėl autorius klaidingai jų mintis arba kalbą piešia. — Red.)

Sunku, nedrąsu net daryti sutrauką, kiek moteris praleidžia laiko auklėjime kūdikių, mazgojimu indų, lopymu, šluostymu... Trys ketvirtadaliai jos gyvenimo mažiausiai, o gal ir daugiau... Paimkim gaminimą valgių.

Tarpe 12—2 dieną apie 30 milijonų suvalgo kavalkėlių jautienos, bulvę, puoduką kavos. Retkarčiais ši porcija šiuo tuo pakeičiama. Tas atsikartoja diena iš dienos, metas po metų. Pagaminimui to dega kas diena apie 10,000,000 ugnių po 2 ar daugiau valandų ir apie 10 ar kiek daugiau milijonų moterų triusasi, prakaituoja. Ar negalima čia butų vaduoti ekonomija? Virti viename pečiuje dešimčiai, kitai šeimynų, paskui išvežioti? Skalbimas ir daugiau tokių dalykėlių, kurie rodosi tik menkniekis, bet kurie moterį-vergę padaro tuo, kuo mes visiškai negeidžiame matyti...

Visuotina Revoliucija butinai turės padaryti revoliuciją ir mūsų bakužėse. Jei gu ji to nepadarys, ji nebus visuotina, nes vėliaus ištisai pusei žmonijos — moterims reikės sukelti naują revoliuciją. Kad visuomet moteris taip gyventų, kaip dabar, žinoma, neleistina. O tas yra todėl, kad, tiesą pasakius, ir mes patys tankiai bekovodami užmirštame jas; kad jų, kaipo virtuvės interesų reiškėjų, reikalai atrodo mums, vyrams, permaži. Kasžin, ar ištikrųjų taip?

P. Krakaitis.

Vienintėlis budas užbaigimui kapitalizmo su pelno sistema ir algine vergija yra pradėjimas vykinti socializmą-komunizmą.

ŠMOČIUKAI.

Vaikinai buna geriausi tada, kada meilinasi prie merginų. Meiliški žodeliai kaip iš gramafono pilasi.

-:- -:- -:-

Vyrams nieko nėra taip lengva, kaip pasakyti "Aš myliu tave." Nieko nėra sunkesnio, kaip išpildyti tą.

-:- -:- -:-

Vaikinams leistina romansuoti kasdien su naujomis merginomis. Merginoms tas prasižengimu skaitoma.

Zosytė.

JUOKAI.

PARVEŽE TIK RAGUS.

Tulas R. iš Waukegano, Ill., nuvažiavo su reikalais į Kenosha, Wis., kuris randasi 19 mylių atstume, ir jam pasitaikė pigiai pirkti ožkaitę. Jis sudarą planą, kad galėsiąs parsivežti ją namon traukiniu. Jis atsivedė ožkaitę į stotį, vienok dar abejodamas, ar bus galima tai padaryti, pririšo ožkaitę prie traukinio galo ir pats įėjo į traukinį pasiklausti konduktoriaus, ar bus galima ožką traukiniu vežti namon, paaikškindamas, jeigu jis atsistotų prie durų, o ožką pasistatytų ant trepukų. Ant nelaimės, jam įėjus traukinin ir nesuspėjęs išaiškinti dalyko, tuoj pradėjo eiti traukinis. Žmogelis puolėsi bėgti laukan, bet konduktorius jo jau neišleido. Kadangi žmogelis angliškai mažai tesukalbėjo ir jokiū būdu negalėjo išaiškinti dalyko, tai jis tik sėdosi ir kėlėsi, vis puldamas prie durų. Konduktorius, pamatęs žmogų tokiame padėjime, atkreipė į jį daugiau atydos, manydamas, kad jam darosi negerai ir jis norėjo išsokti iš traukinio. Kada parvažiavo Waukeganą, tuomet dalykas paaikškėjo. Išlipęs žmogelis iš traukinio, rado tik ragus ant virvės.

J. M.

APŽVALGA

VAIKUČIŲ PROTESTO DEMONSTRACIJA.

Rugsėjo 26 d., š. m., Berlyne (Vokietijoj) įvyko mokyklų vaikų protesto demonstracija prieš reakcionierių vaikų protestą.

Mat, Berlyno mokyklų vyriausiu perdėtiniu liko paskirtas komunistinių pažiūrų neprigulmėtis Dr. Loemenstein, tai reakcionierių vaikai protestavo prieš paskyrimą jo, reikalaujanti, kad būtų paskirtas atžagareivis. Todel susipratusių darbininkų vaikai surengė protesto demonstraciją prieš tų reakcionierių vaikų protestą, reikalaujanti, kad pasilikėtų paskirtasis perdėtinis.

“World'o” korespondentas praneša, kad tukstančiai vaikų ir mergaičių, nuo 6 iki 14 metų amžiaus, ėjo iš visų miesto pusių į protesto vietą (nedidelį parkutį prieš buvusio kaizerio palocių, vadinamą Lust Garten, pačiame Berlyno centre). Daugelis tų kūdikių turėjo eiti pėksti po 5 mylias,

kol pasiekė protesto vietą. Veik visi iš jų nešė raudonus vėlukus ir įvairius užrašus, skambančius sekančiai: “Šalin religija iš mokyklų!” “Mes norime laisvai mąstyti”. “Mes norime mąstančių mokytojų, ne religijos skelbėjų”. Buvo ir grynai revoliucinių užrašų, kaip ve: “Tegyvuoją III Internacionalas!” “Tegyvuoją Pasaulio Revoliucija!” “Už Revoliucinį Proletariatą!” ir tt.

Tą demonstraciją sušaukė ir vadovavo Neprigulmingųjų Socialistų Partija.

Toje demonstracijoje dalyvavo ir tų kūdikių tėvai bei motinos, bet jie buvo skyriumi sustatyti į eiles.

Neprigulmingieji socialistai pasakė keletą prakalbų vaikučiams, o paskuj tie kūdikiai, po vadovystės išlavintų socialistų-komunistų, dainavo revoliucines dainas ir himnus, kaip vė: Internacionalą, Darbininkų marsalietę, dainą “Prie Rožės Luksemburg mes tiesiame rankas” ir

kitas revoliucines dainas, kur skambėjo žodžiai: “Mes nesibijom šautuvų, kanuolių, nei žaliosios policijos” (Mat, policistai žaliai pasirengę, apsiginklavę šautuvais ir mašininėmis kanuolėmis, stovėjo aplinkuj tą parkutį).

Galima tikėtis, kad tie Vokietijos jaunosios kartos žiedai išsivystys į tvirtus revoliucionierius — darbo klasos karžygius, kad tokios reakcijos laiku jie turį pakankamai drąsos protestuoti ir dainuoti revoliucines dainas.

Vaidučių demonstracija.

RUSIJOS VAIKUČIAI ARTI NAMŲ.

Raudonojo Kryžiaus viršininkas praneša, kad tie 780 Rusijos kudikių, kurie buvo vežami iš Vladivostoko per Ameriką į Rusiją, jau greitu laiku bus atiduoti Tarybų Valdžiai. 50 tų kudikių jau esą prirengta atiduot taip greitai, kaip greitai Tarybų Valdžia prisiūs savo atstovus; o kiti bus atiduodami tiktai tada, kada Tarybų Valdžia priduos dokumentus, liudijančius, kad tų kudikių tėvai ar giminės randasi Rusijoje ir apsiima jais rupintis.

RUSIJOS IR LIETUVOS KUDIKIAI.

Tautininkai, klerikalai ir oportunistai, kartu su viso pasaulio kapitalistų spauda, nuolat rėkauja, kad Rusijos bolševikai sugriovė industriją, kad jie šalį paskandino skurdo bangose, kad Rusijoje badas, šaltis, ligos ir visi blogumai viešpatauja; bet laikas nuo laiko kaip ir netyčia jiems pasprusta vienas-kitas teisybės žodis apie tulus dalykus Rusijoje.

Štai, "Draugas", kunigų organas, birželio 29 numeryje rašo ve ką:

"Ne viskas bloga bolševikų šalyje. Ten įvestas įstatymas, kad visų vaikų auklėtoja yra viešpatija. Jau daugiau pusės vaikų auga Rusijos prieglaudose. Iš to, kaip jos surengtos, galima spėti, kad netrukę visi vaikai augs prieglaudose.

"Jos sudarytos trisdešimčiai vaikų kiekviena. Prieglaudose vaikus maitina, aprengia ir lavina. Maistas geras, rubai menki, nes nėra iš kur gauti. Mokslas padalintas dvejai: knygų mokslas ir amatų mokslas. Tikėjimo bolševikai nemokina, bet jie mokina pilietiškos doros. Vaikai dar neklausia, delko jie turi būt dori.

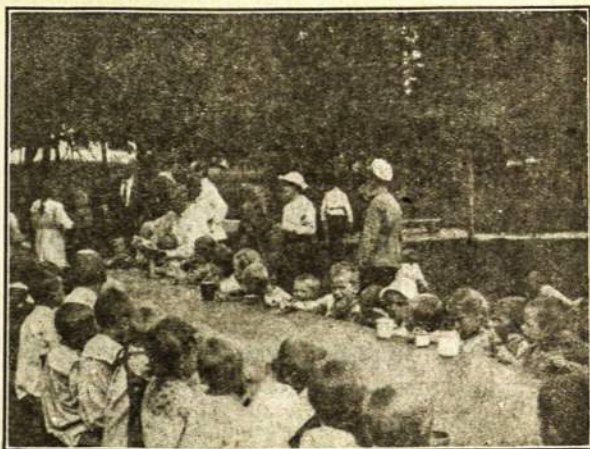
"Šitą vaikų prieglaudų tvarką įvedus, motinoms labai palengvėjo. Joms nerūpi vaikų valgis, nei kiti didieji reikalai. Atidavusios vaikus į prieglaudą motinos gali sau dirbti ir linksintis. Kada jos išsilgsta savo vaikų, gali nueiti į prieglaudą ir pasidžiaugti jais. Norėdamos gali atsisiimti vaikus namon visai arba kuriam laikui.

"John Clyton, Chicago Daily Tribune korespondentas, prirašęs daug blogumų apie žydus ir bolševikus, gerisi bolševikų apsiėjimu su vaikais. Kas nori, gali paskaityti to dienraščio numerį 25 birželio, 1920. Ten yra daug gražių paveikslų.

"Visi stebėdavosi, kodėl bolševikų valdžia taip ilgai nesugriuvė. Išmanantieji žino, kad niekas negali ilgai laikytis vien blogumu, todėl prisieidavo spėti, kad ir bolševikuose turi but kas nors gera. Clyton'o raštas ir prisiūstos fotografijos parodo tą gerumą: jis yra vaikų aprūpinimas.

"Militarizmo slėgiamame pasaulyje šautuvai, armos ir visi kiti brangūs karės pabuklai suėda tą, ką civilizacija galėtų ir turėtų pavesti vaikams. Bolševikai militarizmo nepanaikino, nei negalėjo panaikinti, turėdami karę su visais. Bet jie neatsižadėjo geros ir teisingos minties palengvinti motinų našta. Jei kaimynai nekariautų su bolševikais, tai šitiems nereikėtų laikyti armijas ir ginklus. Tada, gal, Rusijoje maisto ištektų ne vieniems tik vaikams.

"Kas paima kūdikį už rankutės, tas paima jo tėvą ir motiną už širdies. Aprūpinami vaikus, bolševikai užsipelnė Rusijos meilę ir jie laikosi. Tai yra jų stiprybė".

Rusijos kūdikių valgykla ant tyro oro.

Dabar pažiūrėkime, kaip Lietuvos buržuazinė valdžia rupinasi Lietuvos kudiškiais. Toji valdžia susideda iš klerikalų (katalikų partijos žmonių), tautininkų ir socialdemokratų arba taip vadinamų socialistų (Grigaičio tipo).

Faktus imame ne iš bolševikų laikraščių ar jų korespondentų, bet iš katalikiško "Darbininko", kuris uoliai remia Lietuvos buržuazinę valdžią. Jo 110 numerį, š. m., tilpo tulo kataliko F. V. straipsnis "Kelionė į Vilnių", kur jis aprašo Lietuvos kudiškių baisų padėjimą Lietuvos prieglaudose ir sykiu atsišaukia į Amerikos lietuvius, kad šelptų tuos nelaimingus kudukius. Štai jo žodžiai:

"Našlaičių Prieglaudoj.

"8 val. 29 d. rugpjūčio atsiduriau vaikų prieglaudos name, kurią veda p. lė. Žukauskaitė. Veda nuo pat karo pradžios. Vaikai pernai be duonos buvo apie tris mėnesius ir be jokių miltų; miltų vieton kopuštų ir kručkų sriuba. Dabar be duonos yra jau du mėnesiai, bet miltų, paliktų iš Amerikos, dar biskutį turi, tai į tą sriubą biskelį įblendžia. Ta sriuba verdamas su pasninku — be jokio uždaro. Mėsos šmotelio tie vaikai negavo per visą karo laiką, išskiriant Velykų ir Kalėdų dienas. Drabužius gavo iš amerikiečių, tai ne nuogi. Ir, teisingai sakant, neišrodo labai sudžiuvusiais. Kaip kurie net raudonus veidus turi. Šalčiuose buvo po du mėnesius vaikų prieglaudos nekurentos del stokos malkų. Tai kaip kuriose prieglaudose rankos nušalo apie 20—30 vaikams.

"Vaikučių taip norima ir branginama duona, kad toje prieglaudoje, kur mes esame buvę, galima suprasti ir iš šio paveikslo: Prieglauda turi karvę. Vaikučiams prižada duot šmotelį duonos, kuris rytą atsikels karvę paganyt. Tai mažičiai vaikučiai kėlėsi nuo pat tamso ganyt karvės, kad tiktai gauti šmotelį duonos.

"Dar prie tos prieglaudos yra čielas plo-

tas užsodintas daržovėmis ir bulvėmis. Tai saiko, kad tai vis esą tų vaikučių sukasta loptomis ir užsodinta. Delto dar jie iš bado ir neišmirė ir gražiau atrodo nekaip kitų prieglaudų vaikai. Mat, jie bulvių veik visuomet turėdavo ir daržovių į sriubą gaudavo tirščiau, negu kitų prieglaudų vaikai.

"Vienoje iš prieglaudų mažesniųjų vaikų apie 20 mirė nuo džiovos iš priežasties nedavalgymo. Ir dabar visose prieglaudose gana žymi dalis vaikų turi džiova ir nuo tos džiovos juos apsaugoti galėtų pagelbėti vien pagerintas valgis. Bet to nėra.

"Juokiasi prisimindamos prieglaudų vedėjos iš amerikiečių. Buvę taip: Atsilankę prieglaudoje kun. Bartuška ir Dr. Bielskis pradžioje karo. Kuomet jiems nusiskūsta, kad nėsą ką paduot vaikams valgyt, tai patarę virti kruopų košę su pienu. Paklausiau vaikų, ar tai teisybė, ar taip buvo. O! kaip jie gražiai atsimentena... kaip jie tos košės norėję... bet nebuvo kruopų netik košės virimui, bet nei sriubos pablendimui. O apie pieną besvajodami iš jų sudžiuvo ir į kapines nuo džiovos nukeliavo tiek ir tiek... O kiek dar jų prie to kapo artinasi. Paduokime nors tiems pagelbos ranką. Tą padaryti mes galime, ir turime... o ar padarysime?!

"Dabar tuos maželius valgydina taip: Rytė 6 val. duoda sriubą pablestą kruopomis — be duonos. Jei turi pieno, tai pabaltina biskį. Ant pietų gauna virtos sriubos ir žirnių, iš bulvių, šelbebonų arba tam panašiai — be duonos. Vakare sriubą iš daržovių: morkų, griščių, lapų... be duonos.

"Mėsos tie vaikai laike visos karės negavo nei paragauti, išskiriant Kalėdas ir Velykas. Tai apie ją nei nežino, bet duonos... duonos tai, tai tik užsimeni apie duoną, tai jų akyse sužiba tuojaus kokis tai džiaugsmas, tarsi aukso kalnas jiems būtų žadama... bet tuoj užgęsta ir persikeičia staigą į kokią tai nusiminimą, kokio dar aš savo gyvenime niekur kitur iki šiol nebuvau matęs; tuojaus tie

maželiai virsta tarsi rimčiausiais žmonėmis ir tylėdami srebria sausa, juoda pliksriubė ir jie suvalgo tos sriubos labai daug — po du 3 bliudelius.

“Duona! Duona!! Duonelė!!! Kaip tavo tiems vaikeliams brangus ir malonus vardas. Bet nėra kas jiems jos duotų bent po vieną ketvirtdalį svaro į dieną. O kiek tų pinigų Amerikoje išmėtoma cackoms, tabokai, flaituotoms dresėms, ragožiuotoms skrybelėms, svaigalams, branzalietams, žiedams, pauderiams ir panašioms nereikalingiems ir net kenksmingiems daiktams?”

Taip. O kiek tų pinigų išmėto Lietuvos ponai ir valdininkai? Kiek tų pinigų prageria ir šiaip praleidžia su prostitutėmis ponai Smetonos, Mikuckiai, Žukauskai, Dirsės ir daugybė jiems panašių parazitų?

Lietuvos kudikiai badauja delto, kad tie parazitai galėtų puotaut. Dykaduoniai nežino, kas tai badas. Jie serga nuo persivalgymo ir persigėrimo. Už tai jie ir sako, kad Lietuvoj maisto yra pakankamai, kad Lietuva tai aukso šalis. Žinoma, ponam aukso šalis, nes darbininkai paskutinį duonos kąsnį atiduoda tiem dykaduoniam, o patys ir jų kudikiai turi badauti.

Taigi, aišku dabar, kokis skirtumas tarpe darbininkiškos ir buržiazinės valdžios.

REAKCIJA SIAUČIA.

Spalio 19 d. Londone liko areštuota, o spalio 28 d. nuteista šešiais mėnesiais kalėjimo Sylvia Pankhurst, garsiosios Anglijos sufragistės Emmeline Pankhurst duktė, už straipsnį, tilpusį jos redaguojamame laikraštyje “The Workers’ Dreadnought”.

Ji neseniai sugryžo iš Rusijos ir Anglijos valdžia kaltino ją už varymą komunistinės agitacijos žodžiu ir raštu kariumenės tarpe. Sakoma, buk ji turinti tiesioginius susinešimus su Leninu ir Sovietų Valdžia

abelnai; buk rasta jos laiškas ir kiti dokumentai, adresuoti Leninui, pas tulą nežinomą žmogų, kuris tarpininkaujas tarpe jos ir Tarybų Valdžios.

Sylvia Pankhurst yra atsižymėjusi Anglijos darbininkų judėjime. Ji yra viena iš svarbiausių darbininkų vadovų. Ji buvo areštuota 1 d. gegužės demonstracijoje 1919 metais, ir daug sykių buvo areštuota anksčiau už įvairius prasikaltimus prieš Anglijos despotizmą.

Jos motina irgi yra atsižymėjusi moterų judėjime ir yra daug sykių areštuota, bet ji yra tik paprasta buržuazinė karingoji sufragistė. Sylvia gi yra darbininkiška kovotoja.

IR VEL REFORMOS.

“Naujienos“ No. 240 ir vėl nurodinėja, kad “Moterų Balsas“ stojas už reformas ir, perspausdinusios ištraukas iš “M. B.“, kur kalbama apie suteikimą moterims balsavimo teisių, gale sako: “Matote, kaip čia ta reforma yra garbinama.

“Naujienų“ redaktorius skaito ir nesupranta ką skaito. Toje ištraukoje aiškiai pasakyta, kad: “Moterims pasisėkė iškovoti tokį niekniekį, kaip balsavimo teises“. Jis pats prie to sakinio pridėjo šauksmaženklį ir paskuj sako, kad garbinama ta reforma!

Jei ta reforma vadinama niekniekiu, tai tas nereiškia, kad tuomi ji yra garbinama. Ten buvo tik bešalis nurodymas, kiek sufragistės vargo padėjo, kol išgavo balsavimo teises, ir kaip moterys iki šiol buvo niekinamos — priskaitomos prie kudikių ir bepročių. Kur gi čia tas garbinimas? Mes visai nesidžiaugiame taja reforma, nes ji neatneš darbininkams — nei moterims, nei vyrams — jokios naudos.

Balsavimais darbininkai negali savo buvio pagerinti. Bereikalingai jie tik laiką gaišina ant balsavimo.

Kokia gi nauda darbininkams iš balsavimo, jei jie negali nei savo atstovų pasitaisyti, už kuriuos galėtų balsuoti?

“Ogi socialistai,” pasakys “Naujienos”. Na, mes gerai žinome, kaip naujieniškiškai socialistai daug gero padarė darbininkams, budami išrinktais.

Juk mes turėjome 11 aldermanų socialistų New Yorke, o ką gero jie padarė? Ogi balsavo už karės kreditus, tai viskas, ką jie padarė. Turėjome Londoną Washingtono ir Penkiną New Yorke (teisėju), o ką jie padarė? Londonas sukompromitavo visą Socialistų Partiją, stovėdamas už buržuazijos reikalus kongrese.

Buržuaziški kongresmanai pasirodė kurkas radikališkesni už Londoną.

Pagalios, mes matome, ką grigaitiniai socialistai davė darbininkams Vokietijoje, Lenkijoje, Lietuvoje ir kitose šalyse. Tų pseudo-socialistų įtekmė taip nupuolė visoje Europoje, kad vietoj jų žmonės renka klerikalus ar tautininkus, nes tie pasirodo jiems radikališkesni už tuos oportunistus “socialistus.”

A. S. Kuprin.

KLAJONĖ

Lietuvoje rudens dienoje kapitono Markovo rota kareivių skubiai važiavo pagelbon baudžiamajam atriadui. Delei ilgos ir nepatogios prekiniuose vagonuose kelionės, kareiviai buvo labai nuvargę ir suerzinti. Ant jų veidų lengvai buvo galima patėmyt neapykantos ir keršto ženklus. Kapitonas Markovas neklydo savo psichologiskam išrokavime; jis gerai žinojo, kad nuolatinis neapykantos augimas kareivių širdyse ras sau užsiganėdinimą kruvinuose darbuose. Ir ilgai to neprisiėjo laukti.

Lapkričio penkioliktą dieną traukinys apsistojo mažoje stotyje ir kareiviai pradėjo kraustyti iš vagonų, nepalikdami savo

mantos. Juos čia sutiko koki tai pilvoti ir nerusiškai skambančiomis pavardėmis žmonės ir pradėjo vaišinti degtine ir alum. Išsigėrę kareiviai vieni šaukė “ura”, kiti bandė dainuoti. Iki paskirtos vietos dar buvo apie dvidešimt penki viorštai, kuriuos reikėjo pribaigt einant pėstiems. Kapitonas aprokavo, kad ant rytojaus, apie šeštą valandą vakare, atsieks savo kelionės tikslą. Nenorėdamas savęs ir kareivių ilgai varginti kelionėje, kapitonas įsakė kareiviams, kad, jeigu pasipainios pakelyje nužiurimos ypatos, arba ir toki, kurie neturės pasportų, neimti nelaisvėn, bet kiekvieną sušaudyti be jokių ceremonijų, nes ėmimas belaisvių per daug nuvargintų kareivius, kurie ir be to jau gana nuvargę. Kadangi kapitonas žinojo, kad ant rytojaus, atsiekus kelionės tikslą, lauks jo didelis ir ilgas darbas, tai paliepė kareiviams, kaip tik prieš pirmo kaimo, apsistoti ant nakvynės.

Apie septintą valandą vakaro, priėjo prie nedidelio, bet gana švaraus kaimelio. Gatves puošia medžiai, namai nors ir šiaudais dengti, bet atrodė gana švarūs ir gerai užlaikomi. Gyventojai, pamatę ateinant nekviestus svečius, nusiminė; jų veidai liudijo nepaprastą liudnumą ir neapykantą. Kareiviai, ilgai nelaukę, pradėjo kraustyti: vieni į kaimiečių stubas, kiti į klijimus ir daržines. Pats kapitonas Markovas užėmė buvusios mokyklos salę, pastatė joje minkštą lovą, kurią kareiviai atėmė nuo vieno pasiturinčio ukininko. Naktis buvo tamsi ir smarkiai lijo lietus. Markovas vienas sėdėjo dideliame, tuščiam kambaryje, netoli pečiaus, kuriame gražiai kurinosi sulaužytos tvoros lentos.. Prie šviesos žiburio jo veidas dar žiauresnis atrodė, akys žibėjo lyg išalkusio tigro, žiurincio į liuosai vaikščiojančią auką. Staiga durys prasidarė, tarpduryje pasirodė feldfelbis. Markovas, kaip ir pirma, sėdėjo

ir atrodė lyg kuo užsimastęs. Feldfebelis, valandėlę pastovėjęs ir manydamas, kad kapitonas jo nepatėmijo, lengvai kostelėjo.

— Tai tu čia?! užklausė kapitonas, pasukdamas galvą durų link. — Na, o ką?

— Viskas tvarkoj, jusų viršenybė. Sargyba pastatyta, žmonės jau sugulę.

Pasidarė tylą. Kapitonas lyg ką tai svarbaus mąstė, o feldfebelis kažin kodėl nerymavo. Po kelių minučių, feldfebelis nedrąsiai užklausė:

— Ką paliepsit padaryt su tais trimis, kuriuos...

— Sušaudyt, auštant rytui! — žiauriai sušuko kapitonas. — Žiurėk, kad daugiau su tokiais klausimais prie manęs nesikreiptumei, supranti?

— Klausau, jusų viršenybė.

Ir vėl užviešpatavo tylą. Markovas, nenusirengęs, atgula lovon. Feldfebelis kažin kodėl nesiskubina išeit, bet stovinėja užsimastęs; pagalios, lyg ir atsipeikėjęs, tvirtu balsu užklausė:

— Jusų šviesybė, kareiviai klausė, kaip paliepsit su tuo, kuris senas?

— Lauk! nenaudėli. Aš tau po dešimt sykių nekartosiu.

Feldfebelis apsisuko ir skubiai išėjo. Markovas, pasilikęs vienas, ne tik kad nenusirengė, bet dar drūčiau susiveržė savo diržą, pataisė kardą, revolverį ir vėl atgulė lovon. Veidas jo staiga persimainė; dabar jis atrodė suvargęs, nuvytęs ir ligujistas; akyse ugnis užgėso, jos buvo pusiau užmerktos ir lyg ašarotos. Jau savaitė laiko, kaip sunki drugio liga be pasigailėjimo kankina kapitoną Markovą. Turbut nei vienam kareiviui neateina į galvą, kad jų viešpats ištisas naktis kankinasi be miego, o jeigu ir užmiega, tai ant trumpos valandėlės. Kapitonas, gulėdamas lovoje, be paliovos žiurėjo į baigiančias degti pečiuje lentas. Kažin koku keistu budu jo mintys buvo pririštos prie senio, apie kurį ką tik

klausė feldfebelis. Dabar Markovas manė, kad tiesa buvo feldfebelio pusėje. Ištikrųjų, tame senyj slepiasi kas tai nepaprasto. Jis labai šaltai žiuri į gyvenimą; ant jo veido galima buvo užtėmyt ženklus prakilnumo ir didvyrybės dvasioje. Panašių žmonių, su tokia veido išraiška sunku sutikti. Kada šiandien atvedė tuos tris žmones pas kapitoną Markovą ir jis jiems pranešė, kad su jais bus pasielgta kaip su maištininkais, tai yra, kad jie bus sušaudyti, dviejų jaunuolių veidai išbalė, akyse pasirodė mirtina išgąstis, bet senelis išrodė atbulai — jis buvo ramus, ant jo veido pasirodė ironiška šypsa. Jeigu ištikrųjų jis yra revoliucionierius, tai, be abejo, jis lošia svarbią rolę jų tarpe, ir aš labai išmintingai padariau, kad liečiau jį sušaudyt, nes to dabar reikalauja mano tėvynė ir pildymas pareigų. Bet jeigu jis yra nekaltas, tai butų nelabai malonus dalykas. Ką čia su juo padarius? Padėt po sargyba ir pradėt tyrinėjimą perdaug užims laiko ir padidins nuovargį. Nagi, galų gale, kuo jis yra geresnis už tuos penkioliką, kuriuos nugalabijom anapus kaimo? Juk ir ten galėjo but nekaltų. Sušaudyt ir atliktas kriukis: lai buna visų lygus likimas, kurie pateks į mūsų rankas. Daryt išėmimus butų neteisinga.

Kapitonas palengva pravėrė akis, kuriuos netyčiomis buvo užsidariusios, ir baidam išgąstytį šoko iš lovos.

Pusiau apšviestam kambaryj, netoli kapitono lovos, sėdėjo senis. Tas pats senis, kurį Markovas pasmerkė mirtin. Galva jo buvo paremta ant rankų, jis buvo ramus ir užsimastęs. Kapitonas nebuvo bailys, nors ir tikėjo į prietarus; jis tuojaus stvėrėsi ir žiauriu balsu suriko:

— Jeigu tu bandysi nors pirštu pajudinti, tai aš į tave devynias kulkas suvarysiu!

Senelis palengva pakelia galvą augš-

tyn. Ant jo veido pasirodė ta pati ironiška šypsa, kuri taip baisiai įsibriovė į kapitono atmintį, neseniai praėjusiam ryte.

—Nesikarščiuk, kapitone, aš pas tavė atėjau ne su blogais norais bei tikslais. Pabandyk, susilaikyk žmogžudystės nors iki rytui.

To keisto svečio balsas buvo ant tiek įtekmingas ir bausus, kad kapitonas nors nenoromis turėjo pasiduoti jam. Ant tiek jis susilpnėjo, kad jam rodėsi, jog visos jo gyslos tapo pakirstos, galvoje kalė geležiniai kujai, akys buvo pilnos ugninių kibirkščių, o per kuną bėgo šaltas prakaitas. Galutinai jausdamasis bejėgiu, kapitonas padėjo revolverį ant lovos ir pats pamaži atsisėdo.

Kambaryje užviešpatavo kankinanti tylą. Kapitono galvoje pradėjo painiotis visokios mintys, ir kuo toliau, tuo labiau baimės skraistė bandė apsupti jį. Jam norėjosi bėgti iš čia, bet, ant nelaimės, kojos atsisakė tarnauti. Bandė rėkt, kad užgirdę kareiviai ateitų į pagelbą, bet ir tas buvo veltui; lyg kokia geležinė ranka užsmaugė jo gerklę.

—Bet štai ir vėl pasigirsta tas pats bausus balsas:

—Pasakyk, Markove, ką tu atsakysi savo sąžinei, jeigu ji tavęs užklaus, kodėl tu nuėjai tokiais kruvinais takais?

Biskutį atsipeikėjęs, Markovas atkirto:

—Vienok tu, seni, turi gana tvirtus nervus. Žmogus, kuris už keturių valandų bus sušaudytas, kalba gana ramiu tonu. Tiek to, jeigu nori, tai galime pasikalbėti, tas visgi bus geriau, negu per naktį daužytis be miego. Tu manęs klaus, ką aš atsakysiu savo sąžinei? Ogi ve ką: Aš esu kareivis ir pildau vyriausybės įsakymą; antra, aš esu tikras rusas, ir laibuna visiems žinoma, kad kas nepasikėsintų ant mano tėvynės, tas bus sutrintas kaip kirminas po josios kojomis.

—O, Markove, Markove, kiek žvėriškumo, kraugėrystės ir neteisybės tavo žodžiuose! Tu esi neišmanėlis. Nejaugi tu manai, kad tavo tėvynė nemirtinga? Ar ne? Kadaisė taip manė ir sakė persai, makedonai ir išdidūs rymionys, kurie veik visą pasaulį turėjo savo kruvinuose naguose. Turiu pasakyti, kad dar ir prieš juos, tuktančius metų, buvo daug galingų tautų ir viešpatijų su daug augštesne kultūra, negu tavo tėvynė. Paklausk istorijos, kur jos dingę su savo išdidumais ir neaprubėžiuotomis galėmis? Gyvenimas, kuris yra tvirtesnis už visus galiunus, nušlavė nuo savo tako, nepalikdamas nei pėdsako.

—Tai yra tuščias dalykas, — atsakė kapitonas. — Istorijos eina savo keliu, ir mes joms nepadiktuosim.

Senelis tyliai nusijuokė ir tarė:

—Nedaryk taip, kaip daro tuli Afrikos paukščiai: medžiotojui užklupus, slepia galvą smėlyj... Tikėk man, praeis kelias desėtkų metų ir tavo vaikai gėdinsis savo tėvo vardo, tai yra, Alexandro V. Markovo, kaipo kraugerio ir budelio.

—Tvirtai pasakyta, seni. Aš girdėjau ne vieną idiotą pasakojant, kad ateis tokia gadynė, kurioje bus iš ginklų kalami noragai, bet tai yra tuščia svajonė. Vien karės ir militarizmas vysto pasaulio kultūrą, gimdo didvyrius, tobulina įrankius ir, be to, kitaip ir buti negali. Na, tiek to, aš noriu tavęs ko kito paklausti ir tikiu, kad tu teisingai atsakinėsi į mano klausimus.

—Tu esi lietuvis?

—Ne, — atsakė senelis.

—Tu esi gimęs šioj šalyj?

—Ne, — atsakė jis.

—Tai kas, po velnių, tu esi — francuzas, anglas, vokietys ar rusas?

—Ne, visai ne.

—Tai kas, po perkuņų, tu do vienas esi? Tavo veidas man atrodo lyg matytas,

— turbūt mes esam susidūrę kur nors pirmiausia?

Senelis tulą laiką tylėjo, o paskui, sunkiai atsidusęs, tarė:

— Taip, Markove, aš esu su tavim susidūręs, bet tu niekuomet nesi matęs manęs. Tu, turbūt, dar pameni, kaip vienam vasaros ryte tavo tėvas pakorė penkias dešimtis devynis žmones. Tu buvai kartu su savo tėvu, o aš stovėjau dviejų žingsnių atstume nuo jų, bet nei tu, nei tavo tėvas manęs nematėt.

— Taip... tiesa... penkias dešimtis devynis žmones... — silpnu balsu pakartojo Markovas.

— Dar aš mačiau žiaurius žingsnius tavo tėvo prie Sevastopolio, kur jis be pasigailėjimo žudė moteris su mažais kūdikiais. Po mano akimis tiek daug kraujo prasiliejo, kad lengvai galėtumei paskandinti jame visą savo tėvynę. Aš mačiau visas kares ir šiaip žmogžudystes, kurias tik yra buvę pasaulyje.

— Tu esi šmėkla... tu esi vaidinuoklis... atsitarauk, nekankink manęs.

Senelis palengva pasikelia nuo sėdynės ir akymirksnyje užauga į milžiną. Jo galva atsirėmė į augštas lubas. Jis ir vėl širdį veriančiu balsu pradėjo:

— Aš mačiau, kaip pirmas žmogaus kraujas prasiliejo ant žemės. Buvo du broliai; vienas buvo labai darbštus, nuoširdus ir labai teisingas, o antras, vyresnysis, buvo išdidus, pilnas keršto ir pavydumo. Kartą, pagal savo tėvų įpročius, jis atnešė auką savo dievui: vaisių, surinktų nuo žemės, o vyresnysis — žvėrių mėsą, kurią jis primedžiojo. Jau nuo seniai vyresnysis jautė neapykantą prieš savo brolių ir, pamatęs, kad dumai nuo jo aukuro pasilieka ant žemės, o jaunesniojo kyla tiesiai dangun, tada, vyresniojo brolio širdžiai prisipildžius neapykanta ir kerštu, įvyko pirmoji žmogžudystė ant žemės.

— Ak, viešpate, duok man nors valandėlę ramybės, atsitrauk tu nuo manęs tu, prakeikta baidykle, — sušuko Martovas.

— Taip, aš mačiau, kaip akys jo išsiplėtė mirties išgąstyje ir drebanti pirštai graibstė kruviną smėlį. Aš mačiau, kaip paskutinis mirties konvulsas nupurtė jį. Tada baimės apimtas žmogžudys bėgo į mišką, kad galėjus paslėpti savo veidą tarp medžių šešėlių, ir ten gulėjo drebėdamas iš baimės iki užgirdo balsą savo dievo: "Kaine, kur tavo brolis Abelis?" Drebėdamas visu kunu aš atsakiau viešpačiui dievui: "Ar aš esu sargas mano brolio?" Tada prakeikė mane dievas. Liepė valkiotis be prieglaudos ant žemės patol, pakol pasaulis egzistuos, sakydamas, lai tavo akys daugiau nieko nemato apart kraujo, lai tavo ausys nieko daugiau negirdi apart sunkių mirties vaitojimų ir visame tu turėsi išpažinti mirtį savo brolio. O, dieve teisingas ir nepermaldujamas tavo teismas! Jau daug šimtmečių valkiojuos ant žemės, veltui jieškodamas mirties, bet visuomet kokia tai nematoma spėka stumia mane ten, kur liejasi nekaltas žmonių kraujas, kur verkia motinos su mažais kūdikiais. Nėra pabaigos mano kančioms; kiekvieną sykį, kada aš matau kraujuose mirštantį žmogų, aš matau savo brolių ir girdžiu jo priešmirtiną vaitojimą. Ir dabar, matant visas tas žmogžudystes ir skriaudas nekaltų žmonių, man norisi eiti pas juos ir šaukti: "Jau atėjo laikas jums pabusti iš letargo miego ir sukilti prieš savo skriaudikus, taigi pabuskit, pabuskit, pabuskit!"

— Pabuskit, jūsų šviesenybė, pabuskit! — stovėdamas prie lovos kartojo feldfebelis, — yra telegrama.

— Kapitonas palengva akis pravėrė. Silpna dienos šviesa veržėsi pro kambario langus. Kapitonas, pamatęs feldfebelį, lyg ir nudžiugo ir greitai pašoko iš lovos, ne-

galėdamas atsipeikėti nuo tų visų baisenybių, kurias matė pereitą naktį. Po kelių minutų kapitonas galutinai atsipeikėjo ir drebančiu balsu užklausė:

—Na, o kaip tie...

—Tik ką dabar, jūsų šviesenybė.

—O senis?

—Senis taipgi, — atsakė feldfebelis.

—Senis taipgi? — silpnu balsu pakar-tojo kapitonas ir nusiminęs nutilo. Po neilgos pauzos kapitonas Markovas tarė feldfebeliui:

—Žinai, ką, brole? Tu paimk karėvių vadovystę ant savęs. Aš esu persilpnas, aš esu ligonis, aš daugiau to nebeneriu, nebeneriu....

Nei kiek nenustebintas atsakė feldfebelis:

—Klausau, jūsų viršenybė.

Vertė A. Audickas.

TEN, TOLI.

Ten, toli, už jurių,
Kur upės banguoja,
Gegutės atlėkę miškuoseku kuoja,—

Ten mano motutė,

Ką mane mylavo,

Supdama lopšelyj,

Maloniai dainavo:

“Miegok, mažuti,

“Kol niekas nespaudžia,

“Kol rupesčiai, vargas

“Tau širdį negraužia.”

Nors po sunkaus darbo

Nuilsusi buvo,

Atėjus naktelei,

Ir vėl man liuliavo.

Kada aš pasaulį

Suprasti pradėjau,

Savo motinėlei

Užvaduot galėjau.

Tad skriaudžiama turčių

Apleist ją turėjau;

Už jurių plačiųjų

Keliaut prisiėjo.

Bet aš turiu viltį

Nors kada sugryžti,

Laisvą ir laimingą

Lietuvą matyti.

Už matutės vargą,

Ką perleist turėjo,

Kada mažutėlę

Ji mane auklėjo,

Sugryžus, daug kartų

Jai už tai ačiuosiu,

Meiliai apkabinus,

Veidelius bučiuosiu...

Uršulės Sesutė.

GYVENIMO BANGOS.

O jure mano sunkaus vargelio,
Kada perplauksiu aš tave?
Jau irklas lužta mano laivelio
Ir vilnis neša lengvai jį.

Ar dar priplauksiu aš prie kranto,
Kur dar širdis laisvės paragaus,
Kur skriaudas viens kito supranta,
Kur brolis brolio nebepiaus?

Nors krantus jaučiu nebetoli,
Kur puikiai žydi žolynai,
Kur meilės angelas skrajoja,
Ku ržusta žiaurus kirminai.

Ar aš perplauksiu? —

Nēr' jau vilties,

Nes valtį neša vis tolyn,

Ir spaudžia valtį vis gilyn.

O spėkos mano taip sunyko,
Nuo sunkaus darbo ir vargų,
Ištrukti vilties jau neliko,
Nuo nelabos mirties nagų!

Lakštingalos Vaikas

VAIKŲ SKYRIUS

DAMON IR PYDIAS.

Jaunas žmogus, vardu Pydias, padarė ką tai tokio, kas tironui Dionyzui labai nepatiko. Už tokį pasielgimą jis buvo įmestas į kalėjimą, ir diena buvo paskirta jo nužudymui. Jo namai buvo toli, ir jis labai geidė pasimatyti su tėvu, motina ir draugais prieš mirtį.

—Tik leisk man aplankyti mano namus ir atsisveikinti su tais, kuriuos mylėjau, — sakė jis,—ir tada aš sugryžšiu ir atiduosiu savo gyvastį.

Tironas juokėsi:

—Kaip aš galiu žinoti, kad tu užlaisyksi savo prižadą? — klausė jis. — Tu nori tik prigauti mane ir išsigelbėti nuo mirties.

Tuolaik jaunas žmogus, vardu Damon, prabilo, sakdamas:

—O, karaliau, uždaryk mane kalėjimui vietoj mano draugo Pydio ir leisk jam eiti į jo gimtinį kraštą sutvarkyti reikalus ir atsisveikinti su draugais. Aš žinau, jog jisai sulyg prižado sugryžš atgal, nes jis yra žmogum, kuris niekad nelaužė savo žodžio. Bet jeigu jisai nebutų ant paskirtą laiką, tada aš mirsiu jojo vietoj.

Tironas nustebė, kad tas žmogus gali padaryti tokį pasiaukavimą. Toliau jis sutiko paleisti Pydią ir davė įsakymą, kad Damon būtų uždarytas kalėjimui.

Laikas bėgo ir diena, kurioj Pydias turėjo būti nužudytas, prisiartino; jis nesugryžo. Tironas prisakė kalėjimo sargui atyždziai saugoti Damoną, kad nepabėgtų. Bet Damon ir nemanė bėgti. Jis buvo didžiai pasitikėjęs širdingumu ir išdidumu savo draugo. Jis sakė:

—Jeigu Pydias nesugryžš, tai tame

kaltė bus ne jo, bet kokia nors periškada bus jį sutrukdžius.

Damon buvo gatavas mirti. Jo pasitikėjimas į jo draugą buvo tvirtu, kaip ir visados. Jis sakė, jog jis savęs nei kiek nesigaili, turėdamas mirti dėl to, kurį jis taip labai myli.

Pagalios, kalėjimo sargas atėjo vesti Damoną ant mirties; bet tuo momentu stoją Pydias tarpduryj. Jisai buvo kelionėj audros ir laivo sudužimu sutrukdytu. Pydias meilei pasisveikino su Damonu ir atsidavė kalėjimo sargui. Jis buvo neapsakomai laimingu, kad suspėjo į laiką išgelbėti savo draugą nuo mirties už jį.

Tironas, matydamas, kaip jo pavaldiniai tvirtai vieni kitiems pasitiki, jog nei mirti vieni už kitus nesibijo, permainė savo nuosprendį ir paleido Pydią su Damonu ant liuosybės.

Vertė *Ivonėlis.*

ŽMOGAUS MINTIES TOBULINIMASIS.

Primityviai žmonės perdavė mintis vieni kitiems žodžiais arba, taip sakant, kalba.

Urvinis, akmeninio amžiaus žmogus, idejos ar minties perdavimo būdą perkeitė paveikslų braižymu. — Šis laikotarpis buvo lopšiu ankstybosios civilizacijos ir po draug ankstybosios Egipto dinastijos.

Paveikslų braižymas davė pradžią hieroglifam, o hieroglifai vėliau davė pradžią alfabetui.

Viduriniuose amžiuose vienuoliai (zokonininkai) padarė dailraščio pradžią.

Išradimas elektros davė didelę pagelbą minties plėtimo bei komunikacijos srityje.

Kuomet primityviai žmonės mintimis mainėsi perdavinėjo viens kitam per pasiuntinius, gerus bėgūnus, tai ačiu tam žmogaus minties tobulinimuisi, šiandien mes turime spausdinamas mašinas, laikraščius, krasas, garvežius, garlaivius, telegrafus, telefonus, fonografus ir tt.

Pasakytas žodis šiose dienose keliauja oru kaip paukštis ir vandeniu kaip žuvis.

Besitobulinanti žmogaus mintis labiau vertė žmogų prie mąstymo — prie didesnio minties tobulinimo.

Ivonėlis.

KORESPONDENCIJOS

BENLD, ILL.

Kas buvo nutarta LMPSA. I Konferencijos tvėrime rajono, Benld, Ill., rugsėjo 12, 1920, nerašysiu, nes, manau, protokolas tilps spaudoje. Čia manau perbėgti tik abelną tos dienos darbą.

LMPSA. 16 kp., Springfield, Ill., permatydama bendro darbo reikalingumą, sumanė kreiptis link kitų kuopelių, artimai gyvenančių, nurodant, kokią naudą atneštų, jeigu mes, visos kuopelės, susitelktume į rajoną ir veiktume kartu. Tapo sušaukta keturių kuopų konferencija Benld, Ill., ir sutvertas rajonas.

Važiuojant delegatėms į konferenciją, kilo klausimas: ar tokiam upe mes grįžsime, kokiam dabar esame? Atrasta, kad gal reikės susitikti su priešingos nuomonės draugėmis ir turėti didelių nemalonumų. Bet viskas dėjosi kaip tik priešingai — atrodė, kad mes darbą jau butume dirbusios nuo seniai ir tik susirinkome persitikrint, ar mes nesuklydome. Pagalios, kilo klausimas, kurios pakraipos mes turėsime laikyti — ar užgirti dabartinę "Moterų Balso" taktiką ir kitus tos pakraipos laikraščius, ar ne? Nesimatė nei vienos delegatės, kuri butu bent kiek pasipriešinusi. Matėsi vien nepasitenkinimas buržujų agentais, kurie šiandien demoralizuoja nares ir veda begėdišką kovą prieš LMPSA. Taipgi buvo pageidaujama gerų kalbėtojų, kurie galėtų nurodyti blėdingumą tų pro-

vokatorių, kurios įsiskverbę į mūsų susivienijimą demoralizuoja mažiau permatančias nares. Tarta kuodaugiausiai platinti literaturą ir rengti rankų darbo parodas per visą rajoną ir pelną skirti rajono naudai. Kiekviena delegatė buvo energiška, svarstant darbininkiskus klausimus. Matosi, kad moterys, tos proletariato naštos nešėjos, jau supranta, koku keliu jos turi eiti.

Draugės delegatės ir kuopų narės, rūpinkimės kuodaugiausiai tuo nauju mūsų sutvertu rajonu. Stengkimės tvėrti naujas kuopas ir stiprinti senas. Rengkime lavinimosi vakarus ir agitacijos savaites. Tas suteikia didelę naudą kuopoms ir rajonams. Mūsų siekis turi buti dėti visas spēkas LMPSA. auklėjimui. Mūsų privalumas yra skleidimas apšvietos ir klesinio susipratimo darbininkų moterų tarpe. Turiu viltį, kad šis balsas nebus balsu, nykstančiu tyruose, bet pasieks jausmus ir protą kiekvienos LMPSA. narės.

Turiu priminti, kad baigiant konferenciją, atėjo keletas vietinių draugų, kurių tarpe buvo vienas svečias, drg. P. Prauba, kuris prašė leisti jam pasakyti keletą žodžių delegatėms. Jis trumpai, bet aiškiai perbėgo dabartinį darbininkų moterų padėjimą ir nurodė, dėlko moterys organizuojasi į draugijas ir rupinasi savo reikalais.

Draugės bendrietės surengė pietus ir vakarienę dėl iš kitur pribuvusių delegačių.

Gamintoja to viso buvo drg. K. Guzevičienė. Užtai draugės delegatės paliko LMPS-A. 71 kp. ir drg. gamintojai raštišką padėkovinę.

Marijona Lekešienė.

ROCKFORD, ILL.

12 d. rugsėjo Lietuvių Moterų Progrė. Sus. Am. 5 kp. surengė prakalbas. Kalbėjo J. Šarkiūnas. Prakalbos buvo su pamarginimais — dainomis ir deklamacijomis. Pirmiausiai sudainavo porą dainelių LMPS. choras, po vadovyste d. E. Draugeliutės. Paskui deklamavo dvi mažos mergaitės — Z. Raseckitė ir Adelė Ambraziūtė. Abi mergaitės labai gražiai deklamavo. Pagirtini tokie tėvai, kurie savo kudykius taip puikiai lavina. Ir kiti tėvai turėtų imti pavyzdį iš jų, kad ir jų kudykiai būtų taip puikiai išlavinti.

Kalbėtojas kalbėjo dvejose temose; pirma tema "Moterų Klausimu", antra "Valstybė ir Revoliucija". Drg. J. Šarkiūnas yra jaunas kalbėtojas, bet kalbėjo labai puikiai ir publika likosi pilnai užganėdinta jo kalba.

Pertraukoj buvo rinkimas aukų dėl D. ir K. G. F. ir padengimo prakalbų lėšų. Aukų iš viso surinkta \$26.00. Aukos paskirstyta sekamai: \$13.00 į D. ir K. G. F. ir \$13.00 padengimui tos dienos prakalbų lėšų.

Raudonoji Rožė.

HAVERHILL, MASS.

L.M.P.S. 55 kp. parengė išvažiavimą 12 d. rugsėjo, Johnson Pond girioje, prie pat ežero. Publika susirinko neperdaugiausia, nes iš ryto buvo apsiniaukę, tad dauguma susilaikė nuo išvažiavimo, bet kurie atsilankė, tie linksminosi iki vėlai nakties. Tik jau haverhilliečiai turi labai prastą įprotį vežtis ant pikniko "namie darytos", nes vakare matėsi daug girtų. Aš

tame nekaltinu draugių progresisčių, kuriuos rengė pikniką, bet tuos dvasios ubagus, kurie atvažiuoja ant pikniko, o paskui nuėję į mišką atidaro savo salionus ir iš suvargusių darbininkų monija paskutinį centą kurį jie sunkiai uždirba. Gėda Haverhillio lietuviams taip elgtis. Jei nenustos girtuokliavę, tai kitą kartą vardus paskelbsiu, nes pora yra ašarų salos piliečių, kurie užsiima girtuokliavimu.

Iš sausio 2 d. areštuota 21, taip vadinamų radikalų, iš kurių 5 buvo nuteisti išdeportuoti — 4 į Rusiją, o vienas į Lietuvą. Nuteisti buvo šie draugai: J. Jurkunas, P. Pečukonis, A. Matulevičius, F. Kunickas ir Kačiuk, bet 31 dieną augusto gavo nuo advokato pranešimą, kad visi yra paliuosuojami nuo deportavimo ir gali savo kaucijas atsiimti. Mat Palmerio gerumas. 15 d. rugsėjo lietuvių paskolos komitetas buvo surengęs prakalbas. Garsinta, kad kalbės p. Vileišis. Žmonių susirinko pilnuntėlė klišo svetainė, bet prakalbų pirmininkas J. V., su penkiolikto saizo čeverykais ir su didele kepure, pranešė, kad p. Vileišis nepribus, o jo vieton kalbės Jokubauskiūtė iš Hartford, Conn, toji klerikalų auklėtinė. Ji prisipyrsi ragino pirkti Lietuvos valdžios bonus, sakydama, kad už kiekvieną nupirktą boną mes nupirksime kanuolę ir šaudysime visus Lietuvos bolševikus, kurie tokius lapelius skleidžia. Mat, Haverhillio susipratę draugai paskleidė lapelius, kada klerikalų auklėtinė kalbėjo. Tuose lapeliuose buvo pasakyta daugelis Lietuvos klerikališkos valdžios nedorybių.

Pagalios padaro pertrauką ir šaukia, kas norite Smetonos "kaulų" pirkti. Niekas nei neatsiškaukė. K. V. siulo prisipyres, kad pirktų. Kitas jam atsako: "Per 28 metus gyvenau be Lietuvos smetonos, tai ir dabar galiu gyventi be jos, nes ji yra pragaištinga darbininkų klesai."

Garbė Haverhillio lietuviams, kad jie parodė savo susipratimą, nepirkdami Lietuvos buržuaziškos valdžios bonų.

A. M.

BALTIMORE, MD.

LMPA. 28 kp. savo susirinkime, laikytame d. rugsėjo, 1920, suaukavo \$1.25 del prenumeravimo "Moterų Balso" Lietuvių Tautiškam Knygynui.

Vasaros laiku 28 kp. buvo nutarusi surengti išvažiavimą, bet nesurengė. Priežastis — komisijos nesuradimas tinkamo daržo.

Karščiams baigianties, kuopa rengiasi surengti draugišką vakarienę.

Draugės pilnos energijos darbuotis delei darbininkiškos idejos.

Iš surengtos vakarienės, kuri davė pelno \$75.00, kuopa aukavo "M. B.", politiškams kaliniams ir "Rankpelniui". Taigi, draugės, pasiskubinkime dar kartą šiais metais dalyvauti imtynėse su kitomis kuopomis.

M. J. Stanienė.

CLEVELAND, OHIO.

Spalio 10 d. LMPA. 24 kp. statė scenoje veikalą "Gyvenimo Verpetė". Veikalas yra geras ir sulaukia neblogiausiai. Žmonių susirinko vidutiniai. Progresistams liko keletas dolerių perna.

Spalio 1 d. įvyko LMPA. 24 kp. mėnesinis susirinkimas, kuriame nutarta surengti agitacijos savaitėje prakalbas ir užkviesti kalbėt d. Baltrušaitienę iš Pittsburgho. Išrinkta komisija to darbo atliktumui. Taipgi nutarta pastatyti scenoje veikalą "Veidmainystė ir Meilė".

Kiek pirmiausia kuopa yra nutarusi laikyti du susirinkimus kiekvieną mėnesį visame žiemos sezone. Vienas turės įvykti kas ketvirtas panedėlis, kaipo lavinimosi vakarėlis. Bet iki šiol dar tokis vakarėlis

del tam tikrų priežasčių neįvyko. Čia yra keletas moterų, kurios pasišventusiai dirba del kuopos labo, todėl tie vakarėliai bus gera proga šį-tą pasimokinti ir toms, kurios dar mažiau dalykus supranta.

Clevelandietė.

BISKUTIS IŠ HUDSON, MASS.

LMPA. II Rajonas paragino LDLD. 99 kp., Marlboro, Mass., kad parengtų prakalbas drg. V. Ivanauskaitei iš Chicagos, kuri važinėja su maršrutu po Naująją Angliją. Minėta kuopa pasikvietė į talką LDLD. 203 kp., Hudson, Mass. Na, ir surengė prakalbas ant 29 d. rugsėjo, nors tą dieną buvo didelis lietus, bet prakalbos puikiai pavyko.

Drg-ė V. I. pirmiausiai pakalbėjo apie LDLD., apie jos naudingumą ir reikalingumą prigulėt prie jos ir paremt ją. Taipgi paragino vietinius draugus, kad, nenusigąstant reakcijos siautimo, ir vėl varytų savo darbą dėl išliuosavimo darbininkų iš alginės vergijos.

Laikė pertraukos buvo prirašinėjami nauji nariai prie LDLD. Drg-ė kalbėtoja užrašinėjo laikraščius. Lietuvos ir Baltgudijos komunistų šelpimui aukų surinkta \$17 su centais. Varde abiejų LDLD. kuopų tariame visiem aukavusiem širdingą ačiu. Aukautojų vardai bus pargarsinti vėliau.

Antru kartu d. V. I. plačiai kalbėjo apie LMPA., ragindama lietuve smoteris ir merginas organizuotis ir prigulėt prie LMPA. Aiškiai nurodė, del ko moterys turi prigulėt prie darbininkiškų organizacijų, ir kokią jos naudą neša darbininkų klesai.

Nors d. I. yra dar jauna kalbėtoja, bet jau yra pusėtinai prasilavinusi ir gerai galinti kalbėt. Kalba aiški, moloni ir žavėjanti publiką. Labai malonu moterims darbininkėms, kad vis daugiau ir daugiau

atsiranda jaunų ir energijos pilnų kalbėtojų, pasiaukavusių dėl darbininkų klesos labo. Į vietą vieno veikėjo, kuris nueina virt smalos, mes, darbininkai, susilaukiam 10 naujų. Labai malonu!

Tapo sutverta nauja LMPŠA. kuopa iš 19 narių.

Linkėtina naujai kuopai laimingai darbuotis ant darbininkiškos dirvos. Darbuokitės, draugės, o nauda iš to jus triuso darbininkų klesai bus didelė.

Laisvę Mylinti.

GARDNER, MASS.

LMPŠA. 50 kp. nesnaudžia, bet puikiai veikia. 11 d. rugsėjo ji parengė milžinišką vakarienę kartu su vainikų baliu. Po gardžių valgių buvo sulošta trumpa komedija "Sulyg Naujausios Mados". Lošime dalyvavo E. Stružienė, O. Puniutė, O. Balsevičiūtė, M. Šleivienė, A. Vladičkiūtė, J. Stružas ir A. Makulis. Po komedijos buvo deklamacija; padeklamavo maža mergaitė M. Stružiukė. Jaunos mergaitės padainavo keletą dainų.

Už puikiausią vainiką iš moterų laimėjo dovaną E. Stružienė, iš vyrų — A. Makulis.

28 d. rugsėjo buvo prakalbos. Kalbėjo d. Ivanauskiūtė. Oras buvo šlapias, o lietuviai bijojo sušlapti, tai klausytojų ne labai daug susirinko. Bet nors ir nedaug jų buvo, ir nors mūsų priešai visai bandė jas sulaikyti, prakalbos puikiausiai pavyko.

Aukų surinkta \$17.50, kas liudija, kad prakalbos puikiausiai pavyko, nes čia dar niekad tiek daug prakalbose nebuvo surinkta.

Visos kitos kuopos pastebėkit Gardnerio smarkumą ir varykit tokį pat darbą.

A. J. V.

RACINE, WIS.

Kadangi apie mūsų kuopą nėra jokių

pranešimų, tai rodos, kad jos visai ir nėra.

Jau virš du metai, kaip kuopa gyvuoja, bet aš čia apibriežšiu jos veikimą tik paskutiniu laiku.

6 d. rugsėjo surengė rankų išdirbinių parodą ir koncertą. Šiame parengime dalyvavo LMPŠA. 89 kp., Milwaukee, Wis.; LMPŠA. 72 kp., Kenosha, Wis., ir LMPŠA. 47 kp., Waukegan, Ill.

Visi dalyvavusieji kaip progame, taip ir su išdirbiniais, puikiai atsižymėjo. Publika buvo pilnai užganėdinta. Pelno liko \$8695.

2 d. spalio buvo parengtas balius "M. Balso" naudai. Pelno liko \$30.14.

Paskutiniame susirinkime nutarta paaukaut \$10.00 Kal. Šelp. Fondui. Taipgi nutarta surengt balių, teatrą, prakalbas ir rengt lavinimosi vakarus.

Kuopa puikiai darbuojasi.

Narė.

KENOSHA, WIS.

Praleidus linksmą vasaros laiką, artinasi nuobodųs, tamsūs ir šalti vakarai, todėl LMPŠA. 72 kp. sumanė surengti moterų rankų darbo parodą, kuri atsibus 19 d. gruodžio, Polonia—Liberti Hall. Bus koncertas su gražiai prirengtais pamarginimais. Dalyvaus Liuosybės Choras iš Waukegan, Ill., ir vietinis Aido Choras. Bus įvairių monologų, deklamacijų ir taip toliaus; žodžiu sakant, dar Kenoshoj nebuvo tokio parengimo, koku šis bus. Yra kviečiami dalyvauti visi, kas su kuo galite — moterys, vyrai, merginos ir vaikai. LMPŠA. 72 kp. pati negalėdama to tinkamai prirengti, prašė prisidėti ir išvien veikti D. L. Balso ir S. L. A. 212 kp., ir abi draugijos su noru prisidėjo prie įvykinimo to užmanymo, nes moterys aukauja savo triusą ir darbą įsteigimui lietuviškos sveitainės, kurios naudai yra skiriamas visas parengimo pelnas. Todėl, visi prie darbo!

Kas nori prisidėti, kreipkitės šiuo adresu: Mrs. N. Mickevičienė, 726 Park Ave.

-:- -:- -:-

Darbai čia pradeda eiti silpnyn; tulos dirbtuvės jau pradeda mažinti algas. bet vis dar dirba po 10 val. į dieną ir po 5 ir pusę dien. savaitėje.

K. Brazevičius.

ATVIRAS LAIŠKAS J. BAČINSKUI IR LDLD. 67 KUOPAI.

Pereitų Kalėdų dienų LDLD. 67 kp., Redcliff, Alta, Kanadoj, buvo surengusi pasilinksminimą, kuriame buvo renkamos aukos "Moterų Balsui". Mano korespondencija yra tilpusi "Moterų Balse" sausio mėnesį, šių metų, kurioje skamba:

"Surinkus aukas, d. J. Bačinskas pasiūlė dar vieną gausią auką 'Moterų Balsui'. Kadangi metai laiko atgal mirusi jo moteris Uršulė mylėjo 'Moterų Balsą', tai jis jam aukauja jos likusį auksinį branzalietą \$30.00 vertės. Jis žadėjo LDLD. 67

kuopai pavesti tą branzalietą išleisti ant išlaimėjimo ir visą pelną skyrė 'M. B.' "

Taip ir įvyko. Pirmame po to LDLD. 67 kp. susirinkime (dienos nepamenu) buvo išrinkta ir tam tikra komisija to branzalieto išleidimui; komisijon įėjo: J. Žebrauskas, A. Mauzienė ir A. Gerulienė. Darbas buvo varomas pirmyn ir man apleidžiant Kanadą, pradžioje kovo mėnesio, jau buvo virš pusė tų tikių išparduota ir, kiek teko sužinoti iš įvairių pranešimų, tikių išparduota už daugiau, negu \$30. To branzalieto liuterija atsibuvo per Sekmines, kurį laimėjo A. Mozurienė. Bet iki šio laiko "Moterų Balsas" dar nėra gavęs tos aukos. Todėl šiuomi noriu paraginti d. J. Bučinską, kad pasistengtų nevilkinant tą auką pasiūsti ten, kur ji buvo skiriama, tai yra "M. B.", o LDLD. 67 kp. turėtų tēmyti priežastis, delei kurių minėta auka nepasiunčiama vieton.

M. Žebrauskienė.

Cleveland, Ohio.

Lietuvių Moterų Progr. Susivienijimo Reikalai

SURASAS KANDIDAČIŲ Į LMPSA.

ĮSTAIGAS 1921 METAMS.

Redaktorė — J. Benes Šukienė.

Centro Sekretorė ir Administratorė — O. Simoliniūtė, N. Balnaitė ir E. N. Jeskevičiūtė.

Iždininkė — M. Undžienė, O. Samulionienė ir A. P. Šukienė.

Literatūros Komitetas — O. Vikšrienė, V. Ivanauskiūtė, K. Sinkevičiūtė ir M. Lekešienė.

Pildantysis Komitetas — A. Jurevičienė, K. Petrikienė, B. Bočkiūtė, M. Ramanauskienė, Ks. Karosienė, E. H. Lepskaitė, K. Jasinskiūtė-Mugianienė, J. M. Bondžinskaitė, A. Juozaitienė, J. Sarapienė, K. Guzevičienė, O. L. Deapšienė, V.

Deapšienė ir V. Zmitriūtė.

Kandidačių apkalbėjimas bus talpinamas "Laisvėje", nes per organą apkalbėti permaža laiko, kadangi organas retai išeina ir aš pavėlinau paskelbti.

H. N. Jeskevičiūtė, Centr. Sekr.

LMPSA. REIKALAI.

LMPS. P. K. įnešimą LMPS. referendumui, kad likviduoti 25 ir 67 kpp. (žiurėk "M. B." No. 8, š. m.), parėmė sekančios kuopos: 1, 4, 9, 22, 28, 38 ir 88.

Nuo pasirodymo šio įnešimo bus duota 40 dienų apkalbėjimui šio įnešimo.

Atgijo 44 kp., Norwood, Mass., iš 13 narių. J. Brazauskaitė sekretorė, 44 Austin St. *H. Jeskevičiūtė, Centr. Sekr.*

ĮNEŠIMAS LMPS. REFERENDUMUI.

LMPS. 1 kp. įneša LMPS. referendumui pakelti mėnesines mokestis ant 10 centų. Vieton 20 centų bus mokama 30 centų į mėnesį. Šis įnešimas įeina į galę, kuomet "Moterų Balsas" eis du kart į mėnesį.

Organizatorė, A. Klimaitienė,
Sekretorė, H. Kudirkienė,
Iždininkė, K. Petrikienė.

Motyvai: Kadangi jau seniai yra referendumu nutarta leisti "M. B." du kartu į mėnesį ir kadangi mažai pinigų randasi išde ir viskas dabar taip pabrango, kaip tai popiera ir kiti laikraščio reikmenys, — todėl LMPS 1 kp. mato būtina reikalą pakelti narines mokestis.

Jeigu šį įnešimą parems bent 4 kuopos būgyje 40 dienų, jis eis LMPS. referendumu.

LMPS. Centro Sekr., E. N. Jeskevičiūtė.

(Draugės, "Moterų Balsas" gaudavo iki šiol po 10c. į mėnesį nuo kiekvienos narės. Pradėjus leisti du sykiu į mėnesį, narės gautų du numerius už 10c., kas prie dabartinės brangenybės jokių būdu negalima — negalima duoti po 5 centus numerį, kada visi kiti skaitytojai moka 15c. egz. Prie tokių aplinkybių "Moterų Balsas" negalėtų eiti du sykiu į mėnesį. Todėl visos draugės, kurios norite, kad "Moterų Balsas" eitų du kartu į mėnesį, balsuokite už 1 kp. įnešimą. Jei šis įnešimas praeis, tai "Moterų Balsas" galės nuo Naujų Metų eiti du kartu į mėnesį. — Red.)

PROTOKOLAS

LMPSA. I Rajono Konferencijos, įvykusios Rugsėjo 6, 1920, Newark, N. J.

Konferenciją atidarė Rajono organizatorė A. Juozaitienė 11:30 ryte.

Mandatų peržiūrėjimo komisijon paskyrė K. Petrikienė ir Viručienė.

Delegačių pribuvo:

Nuo 1 kp., Brooklyn, N. Y.: K. Petrikienė, P. Raibužiūtė, A. Kedžiūtė, M. Purvėnienė ir P. Kavaliauskienė.

Nuo 91 kp., Maspeth, L. I., N. Y.: O. Depšienė ir J. Tamuliuniūtė.

Nuo 4 kp.: Viručienė, Chužienė ir B. Bočkiūtė.

Nuo 3 kp., Paterson, N. J.: E. Joni-

kienė, M. Bandžinskaitė ir S. Bimbienė.

Viso delegačių dalyvavo 13, atstovaujančių 4 kuopas.

Nepriusiantė delegačių: Newarko kuopa; Cliffside, N. J.; Bayonne, N. J., ir Central Brooklyn, N. Y.

1. Pirmininke nominuota E. Jonikienė ir M. Bandžinskaitė. Balsų didžiuma išrinkta E. Jonikienė.

2. Nepribuvus Rajono sekretorei, konferencijos sekretore išrinkta K. Petrikienė.

3. Pereitos konferencijos protokolas priimtas be pataisymo.

Raportai:

Rajono organizatorė pranešė, kad dabar Rajone randasi septynios gerai stovinčios kuopos. Taipgi pranešta, kad Great Neck kuopa delei išvažinėjimo narių faktiškai negyvuoja, bet Rajono valdyba mano pasiųst ten kalbėtoją ir bandys vėl tą kuopą atgaivinti. Bayonnės kuopa delei vasaros karščių dar nepavyko atgaivinti, bet nepoilgam tikimasi ir ten imtis prie darbo. Pranešta, kad Rajono rybose susiorganizavo dvi naujos kuopos, butent: Maspeth, N. Y., ir Central Brooklyn, N. Y., kurios pusėtinai gerai gyvuoja. Raportas priimtas.

Finansų sekretorės raportas: Pinigų išde randasi \$27.31. Rezignavus buvusiai Rajono iždininkei, pinigai liko perduoti jai. Raportas priimtas.

Komisijų Raportai:

Išvažiavimo komisija išdavė smulkmenišką raportą, kuriame pasirodė, kad parengtas išvažiavimas davė Rajonui \$67.38 pelno. Pas LMPSA. 38 kp. iždininkę dabar randasi \$109.60 Rajonui priklausančių pinigų. Kuopa pinigus perduos Rajono nuskirtai iždininkei, kuomet iždininkė bus padėta po kaucija.

Konferencijos delegatės išreiškė nuo-

širdų ačiu 38 kp. už jos taip uolų pasidar-
bavimą Rajono naudai.

Komisija rinkimui aukų del Škotijos
moterų pranešė, kad kuopų surinkti tam
tikslui pinigai pasiūsti į Škotiją ir tuomi
komisijos darbas užsibaigė. Raportas pri-
imtas.

Komisija sutaisymui programo lavi-
nimosi vakarams raportavo, kad ji savo
darbą atliko ir kad jau tullos kuopos savo
lavinimosi vakarėliais dirba gana pa-
sekmingai. Orui atvėsus, bus galima pa-
rupinti prelegentus ir tolimesnėms ku-
poms del panašių vakarėlių. Raportas
priimtas.

Skaityta laiškas nuo buvusios išdinin-
kės. Laiškas priimtas.

Nutarta rinkti naują išdininkę. No-
minuota S. Bimbienė ir M. Bandžinskaitė.
Balsuojant, Bimbienė gavo 7 balsus, Ban-
džinskaitė — 4. Išdininke likosi Bimbie-
nė.

38 ir 1 kuopų įnešimas, kad Rajonas
savo rybose surengtų prakalbų maršrutą
pabaigoje spalio arba lapkrityje. Kalbė-
toja nutarta kviesti d. Ivanauskiutę iš Chi-
cagos.

Nutarta rengti agitacijos savaitę.
Kalbėtojų parupinimas pavesta Rajono val-
dybai. Taipgi nutarta, kad delegatės, su-
gryžę, paragintų savo kuopų nares, kad jos
pačios bandytų, kurios gali, prisirengti su
kuo nors del agitacijos savaitės ir kad
kuopos nepasiganėdintų vien surengimu
viešų prakalbų, bet kad stengtųsi išnaudoti
visus tos savaitės vakarus, kur tik ir kaip
tik bus galima.

Nutarta surengti Rajono naudai per-
statymą arb akoncertą. Surengimas paves-
ta 10 (Newarko) kuopai, prigelbint Rajo-
no valdybai.

Nutarta paaukauti \$25 Lietuvos dar-
bininkų apšvietos reikalams. Pinigus pa-
siūst per Škotijos L. K. S.

Įnešta paaukauti \$20 "Moterų Bal-
sui". Didžiuma balsų įnešimą atmetė, mo-
tyvuojant, kad pereitą konferenciją paa-
kuota \$50.

Nutarta paraginti Rajone esančias
kuopas, kad pasistengtų surengti nors po
vieną pramogą Rajono arba "M. B." nau-
dai.

Įnešta, kad Rajono rybose kuopos
rinktų aukas del Rusijos medikamentų.
Nutarta, kad kurioms kuopoms yra paran-
ku, lai renka pinigus tam tikslui.

Priimta sekama rezoliucija "M. B."
pakraipos klausimu:

"Rezoliucija 'M. B.' pakraipos klausimu.

"Mes, LMPSA. I Rajono 10 Konferen-
cijos, laikytos 6 d. rugsėjo, 1920, Newark
N. J., delegatės, apsvarstę dabartinę "M.
B." pakraipą ir poziciją, — pilnai sutinka-
me su dabartine jo pozicija ir pageidauja-
me, kad "M. B." ir toliau eitų tuo pačiu
keliu, belauždamas darbininkų erškečiuo-
tus takus, ir vestų minias prie galutinio
pasiliuosavimo.

"Taipgi mes pageidaujame, kad būtų
pasistengiama išleisti "M. B." kiek galint
daugiau paskirtu laiku ir kad greičiau su-
lauktume jo išeinant du kartus per mė-
nesį.

"K. Petrikienė, Konfer. Sekr.

"E. Jonikienė, Pirmininkė."

("M. B." buvo susivėlinęs išeit pasku-
tiniu laiku delei kraustymosi ir spaust.
neparankumų. Išleidinėjimas du sykiu į
mėnesį ne nuo redakcijos ir ne nuo admi-
nistracijos priklauso, draugės. — Red.)

Nutarta apmokėti kelionės lėšas tai
ypatai, kuri lankysis per kuopas reikale
lavinimosi susirinkimų.

Sekamą konferenciją nutarta laikyti
Brooklyne, N. Y.

Konferencija užsidarė 3:30 po pietų.

K. Petrikienė, Konfer. Sekr.

E. Jonikienė, Pirmininkė.

KAS REMIA "MOT. BALSĄ"

Brooklynietės jokių būdu nenori pasiduoti kitom kuopom duosnume. Drg. Petrikenė, 1 kp. išdininkė, ve ką rašo:

"Gerb. 'M. B.' Admin.: —

Brooklyno 1 kp. draugės dar vis nepaliauja dalyvavę imtynėse. Na, ir jeigu ne detroitietės, tai mes butume pralenkusios visas kuopas, bet su jomis sunku lenktyniuoti; mat, jos gyvuoja visai "kitokiose" aplinkybėse, tenai automobilių karalija, tai turbūt "visi" automobilišiais pasivažinėję myli pasišokti, todėl jom daug pelno lieka nuo balių, o mes pačios turime daugiausiai aukauti.

"Pirmos kuopos narė d. Stasiulevičienė paaukavo kuopai rankų darbo gurbutį tuo tikslu, kad kuopa išleistų jį ant išlaimėjimo ir pelną paskirtų 'M. B.'. Na, tai ir prisiunčiame \$17.25.

"K. P., LMPS. 1 kp. išd."

LMPS. 70 kp., Racine, Wis., surengė balių "Moterų Balso" naudai ir visą pelną — \$30.14 — prisiuntė imtynėms.

Racinetės pasilinksmino ir sykiu parėmė "Moterų Balsą".

LMPS. 15 kp., Ansonia, Conn., taipgi nepamiršta "M. B.". Ji prisiuntė \$10.00.

Draugas C. D. Barry iš Amesbury, Mass., taipgi dalyvauja imtynėse, nes jis prisiuntė "M. B." fondu \$1.00.

Viso šį syki suaukauta \$53.39. Širdingai ačiū.

Draugės progresistės! Šitame "M. B." numeryj, LMPS. Reikalų Skyriuj, telpa LMPS. 1 kp. įnešimas referendumui. Tas įnešimas yra labai geras, todėl visos kuopos turėtų jį pa-

remti, o visos narės — balsuoti už jį.

Jei tas įnešimas pereis, tai "Moterų Balsas" galės eiti du sykiu į mėnesį. Kitaip nėra vilties. Todel visos draugės, kurios norite, kad "M. B." eitu du sykiu į mėnesį, balsuokite už minėtą įnešimą.

Administracija.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

Slapukui. — "Jau artinas diena" nedėsime, nes ta diena jau praėjo, todėl neapsimoka talpinti. Pavėlinot prisiųsti.

"Jau laikas pabusti" prie progos sunaudosime.

Gardnerio Aniuolui. — Korespondencijos apie tautininkų prakalbas nedėsime, nes joje nieko naudingo nėra. Kaip kritika ji yra labai silpna.

Tautininkų kalbėtoją Jakubaitę jūs vadinate drauge? Kokia gi ji jums draugė? Ar gali buržujų pasekėja būti darbininkų drauge? Drauge ar draugu galima vadinti tik tai savo organizacijos narius arba savo idejos žmones. Nors ir prie kitos organizacijos priklausančius, bet tos pačios idejos žmones vadiname draugais ir draugėmis, bet ne tautininkus ir klerikalus — darbininkų priešus — vadinti draugais.

Kad Lietuvos tautinė vėliava žemę siekė, visai nesvarbu. Ta vėliava yra sutepta darbininkų krauju ir geriausia jai vieta būtų pečiuj.

Nesvarbu taipgi, kad Amerikos lietuviai nemoka tautiškų himnų, nes ištikrųjų gaila laiką eikvot, tuos himnus mokinantis ar giedant. Naudos darbininkam iš tų himnų nėra nei už sudilusį grašį. Darbininkai pri-

valo mokėt ir dainuot savo darbininkiškus himnus, o ne tautiškus.

Artoriksui. — Jūsų straipsnį "Moterų algų nelygumas ir vyrų bedarbė" sunaudot negalime, nes jūs labai klaidingai aiškinate bedarbių priežastis.

Bedarbės įvyksta delei produktų perviršio pramonės rinkose — tas tiesa, bet tas produktų perviršis pasidaro ne delei viršlaikio ar darbo nuo štukių, kaip jūs aiškinat, bet delei to, kad darbininkai gauna taip mažas algas, kad jie nepajegia savo pagamintų produktų išpirkti. Darbininkai maitinasi išmatomis, supuvusiu maistu (ir to neturi pakankamai), gyvena dvokiančiuose lažuose ne dėl to, kad jie nereikalauja daugiau ir geriau valgyti, geriau apsirengti, geresniame name gyventi ir geresnius rakandus turėti, bet dėl to, kad jie už savo menką algą negali nieko geresnio nusipirkti.

Kada darbininkas negali nusipirkti gyvenimui reikalingų dalykų, o kapitalistai nors perka ir nereikalingus dalykus, bet budami tik menka žmonių dalele nepajegia irgi viską išpirkti, todėl ir pasidaro produktų perviršis.

Jeigu visiems darbininkams būtų leista pasiimti tiek įvairių gyvenimui reikalingų dalykų, kiek tik tai jiems yra reikalinga, tai ne tik kad produktų perviršio nebutų, bet dabartiniu laiku jų dar nepakaktų.

Įsivaizdinkite sau, kad vieną gražią dieną kapitalistai pasako darbininkams: "Pasiimkite visi sau tiek maisto, tiek drapanų ir tiek rakandų, kiek jums rei-

kalinga. Pasistatykite sau tick namų, kad jūsų šeimos galėtų žmoniškai gyventi". Na, ir kas atsitiktų? Ogi visos krautuvės taip ištuštėtų, kad krautuvninkai nebeturėtų ką jose veikti, o darbininkai ir viršlaikį dirbdami nespėtų produktų gaminti.

Taigi matote, kaip produktų perviršis pasidaro, ne dėl viršlaikio, ne dėl darbo nuo štukų, ne dėl mašinerijos tobulumo, bet dėl to, kad darbininkai gaudami menkas algas negali išpirkti savo pagamintų produktų. Darbininkai badauja, pusnuogiai vaikščioja, o jų pagaminti daiktai pelėja krautuvėse sukriauti.

Nekaltos tame moterys, nekalti nei vyrai darbininkai, nei mašinos, bet kalta dabartinė kapitalistinė pelno sistema.

Mašinų tobulumas ne blėdį, bet didžiausią palengvinimą darbininkams neša, nes kur pirmiau darbininkas turėjo prakitoti ilgiausias valandas, tai dabar mašinerija padaro tą patį darbą ir kur kas už jį greičiau.

Juk mašinų tobulumas tai didžiausia laimė žmonijai; nelaimė tik tame, kad tas mašinas užgriebė keletas dykaduonių ir daro sau pelną iš jų, visai neatsižvelgdami į visos žmonijos reikalus. Dabar viskas daroma dėl pelno. Jei kapitalistas nemato sau pelno, jis uždaro dirbtuvę, visai nepaisydamas, kad tuomi jis išstumia tukstančius darbininkų iš darbo ir kad žmonės neturės pakankamai reikalingų gyvenimui dalykų.

Kada darbininkai paims pramonę arba išdirbystę į savo rankas, tada jie dirbs ne dėl to, kad koks nors kapitalistas dykaduo-

nis nori pasipelninti, bet dėl to, kad tie daiktai yra žmonėms reikalingi, ir dirbs tik tiek tų daiktų, kiek jų bus reikalinga. Tada ant kiek mašinos bus tobulesnės ir galės daugiau produktų pagaminti, ant tiek trumpesnės valandos darbininkams prisieis dirbti.

O jei kada bus išrastos mašinos, kurios galės pačios viską dirbti be žmogaus pagalbos, tada darbininkams visai nieko nereikės dirbti.

Taipgi klaudingas jūsų manymas, kad jeigu moterys iškovotų lygų užmokestį už lygų darbą su vyrais, tai visos moterys liktų atleistos iš darbo. Visai ne. Labai daug yra darbų, kuriuos moterys atlieka kur kas geriau už vyrus, nes moterys iš prigimties dirba atidžiau už vyrus, tas jau yra patirta pačių kapitalistų.

Yra ir dabar daug darbų, už kuriuos moterys gauna tiek pat, kiek ir vyras už tą patį darbą, vienok moterys nėra iš tų darbų atleidžiamos. Moterys negali dirbti fiziškai sunkių darbų, bet daug darbų yra, kur fiziška jėga nėra reikalinga, ir tokius darbus moterys gali atlikti taip pat gerai, kaip ir vyrai, o dažnai net geriau už vyrus.

Abelnai imant, moterų ir vaikų algų žemumas išmeta vyrus iš darbo — tas tiesa, bet jei vyrai uždirbtų tiek, kad galėtų gerai užlaikyti savo šeimynas, tai nei moterys, nei vaikai neitų dirbti. Moterys auklėtų vaikus ir namus prižiurėtų, o vaikai lankytų mokyklas; bet kada vyrai neuždirba tiek, kad galėtų žmoniškai šeimynas užlaikyti, tai moterys ir

vaikai priversti yra eiti uždarbiauti.

Taigi ne moterys kaltos, kad jos išstumia vyrus iš darbo, bet kalta yra kapitalistinė pelno sistema, kuri neduoda darbininkui už jo darbą nei tiek, kad jis galėtų savo šeimyną užlaikyti.

Patartume jums perskaityti socializmo teoriją aiškinančias knygytes (kurių yra gana daug ir lietuvių kalboje), tada bedarbių klausimas bus jums aiškus, ir tada galėsite nuosekliau panašius straipsnius rašyti.

Kaz. Brazevičiui. — Jūsų korespondenciją turėjome daug trumpinti dėl vietos stokos. Reikia ir iš kitų miestų talpinti. O jei visi tiek prirašytų, tai visas laikraštis būtų vien korespondencijomis užpildytas.

Reikia visuomet rašyti kuo trumpiausiai ir apie svarbiausius dalykus, tada galės tilpti.

M. V. — Jūsų rašteliai persilpnai, negalėsime sunaudoti.

Karklynų Dėdei. — "Kristus" prie progos sunaudosime. Ačiū.

LMPS. X Rajono Valdybai. — Rezoliuciją turėjome žymiai taisyti, nes ji nepanaši buvo į rezoliuciją. Tėmykite, draugės, kaip rezoliucijos rašomos, kad kitą sykį tokių "rezoliucijų" neparašytumet. *LMPS. Pild. K.* yra įsakęs redakcijai, kad kitur tilpusių raštų nedėtų į "M. B.", o jūs reikalaujat, kad tas protokolas tilptų ir "Laisvėje", tuomet "M. B." negalėtų jo talpinti; bet kad pirma prisuntėt čia, tai įdėjome.

Draugės, kam gi atkartoti tą patį visuose laikraščiuose. kada vieta yra taip brangi ir reikalinga kitiems raštams?